

RIKSDAGENS SVAR 237/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om sjömanspensioner, lag om införande av lagen om sjömanspensioner och lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om sjömanspensioner, lag om införande av lagen om sjömanspensioner och lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare (RP 251/2006 rd).

Beredning i utskott

Social- och hälsovårdsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (ShUB 49/2006 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Lagens syfte

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om den rätt till ålderspension, deltidspension, rehabilitering och invalidpension som sjömän har samt om den rätt till familjepension och begravningsunderstöd som sjömannens förmånstagare har.

Arbetsgivaren är skyldig att för en sjöman ordna pensionskydd enligt denna lag samt att bekosta pensionskyddet tillsammans med sjömannen och staten enligt vad som föreskrivs i denna lag.

Arbetspensionsförsäkringsverksamhet enligt denna lag bedrivs av Sjömanspensionskassan, vars hemort är Helsingfors.

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

1) *arbetstagare* sjömän i ett anställningsförhållande enligt sjömanslagen (423/1978),

2) *anställningsförhållande* ett anställningsförhållande som grundar sig på ett arbetsavtal enligt 1 § i sjömanslagen eller motsvarande anställningsförhållande på ett utländskt fartyg,

3) *befäl* däcksbefäl och maskinbefäl samt med *manskap* däcksmanskap och maskinmanskap, ekonomipersonal och annan fartygspersonal,

4) *pensionskassa* den i 1 § 3 mom. nämnda Sjömanspensionskassan,

5) *arbetspension* pension enligt de lagar som avses i 3 §,

6) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning, sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

7) *intjänad pension* pension som intjänats på basis av arbetsinkomster som omfattas av denna lag, på basis av sådan oavlönad tid som avses i 6 punkten och på basis av lagen om pensionersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003),

8) *primär förmån* en förmån som avses i 97 och 98 § och som oberoende av arbetspensionens belopp betalas till fullt belopp och dras av från en förmån enligt denna lag,

9) *EG:s förordning om social trygghet* rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen,

10) *EU- och EES-land* länder i vilka EG:s förordning om social trygghet tillämpas,

11) *överenskommelse om social trygghet* en internationell överenskommelse om social trygghet som är förpliktande för Finland,

12) *teoretisk pension* en kalkylerad pension vid vars fastställande den tid i arbete i ett EU- och EES-land som omfattas av arbetspensionslagarna betraktas som tid i arbete enligt denna lag.

I denna lag avses med *pensionsfall*

1) uppfyllande av villkoren för att få ålderspension,

2) uppfyllande av villkoren för att få deltidspension i enlighet med 16 §,

3) inträde av arbetsoförmåga på det sätt som avses i 35 § 1 mom., eller

4) förmånsåldarens död.

3 §

Arbetspensionslagar

Med arbetspensionslagar avses arbetspensionslagarna för den privata och för den offentliga sektorn. Arbetspensionslagar för den privata sektorn är utöver denna lag

1) lagen om pension för arbetstagare (395/2006),

2) lagen om pension för företagare (/2006), och

3) lagen om pension för lantbruksföretagare (/2006).

Arbetspensionslagar för den offentliga sektorn är

1) lagen om kommunala pensioner (549/2003) och lagen om införande av lagen om kommunala pensioner (550/2003),

2) lagen om statens pensioner (/2006) och lagen om införande av lagen om statens pensioner (/2006),

3) pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966) och lagen om familjepensio-

ner inom den evangelisk-lutherska kyrkan (258/1970),

4) pensionsbestämmelser som grundar sig på lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969),

5) pensionsbestämmelser som grundar sig på 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001),

6) pensionsstadga som getts med stöd av 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998), och

7) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om statens pensioner (ÅFS 4/1997).

2 kap.

Lagens tillämpningsområde

4 §

Arbetstagare som omfattas av lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på arbetstagare som utför i sjömanslagen avsett arbete

1) på ett finländskt handelsfartyg i utrikesfart,

2) på ett sjögående finländskt bärgnings- eller fiskerifartyg som används i förvärvssyfte,

3) på ett annat finländskt isbrytarfartyg än en hamnisbrytare,

4) på ett sådant finländskt handelsfartyg i utrikesfart som hyrts ut till en utländsk redare i huvudsak obemannat, förutsatt att arbetstagaren står i anställningsförhållande till fartygets ägare eller en av denna anlita arbetsgivare, och

5) någon annanstans än på fartyg som avses i 1—4 punkten, när det är fråga om tillfälligt arbete som hör samman med sjöfart och som utförs på förordnande av arbetsgivaren.

Denna lag tillämpas också på arbetstagare som utför sådant arbete som motsvarar i sjömanslagen avsett arbete på

1) ett sådant utländskt handelsfartyg i utrikesfart som en finländsk redare hyrt i huvudsak obemannat, förutsatt att arbetstagaren står i anställningsförhållande till redaren eller en av denna anlita annan arbetsgivare,

2) ett utländskt handelsfartyg i utrikesfart när på arbetstagaren tillämpas finsk lagstiftning med stöd av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,

3) ett utländskt handelsfartyg i utrikesfart, förutsatt att arbetstagaren i egenskap av utsänd arbetstagare står i anställningsförhållande till en finländsk arbetsgivare, och

4) ett sådant utländskt fartyg i utrikesfart som tillhör ett finländskt bolags utländska dotterbolag, förutsatt att arbetstagaren är finsk medborgare eller bosatt i Finland och att det finländska moderbolaget har gett pensionskassan en förbindelse om betalningen av försäkringsavgiften eller ställt en av kassan godkänd säkerhet för denna betalning; pensionskassans styrelse kan på ansökan under samma förutsättningar godkänna att denna lag även tillämpas på en ovan avsedd arbetstagare som är anställd hos något annat utländskt bolag, förutsatt att finländska bolag har absolut bestämmanderätt i bolaget i fråga.

5 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Denna lag gäller inte anställningsförhållanden

1) före kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 18 år,

2) efter den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år, eller

3) som avses fortgå en kortare tid än ett år och i vilka arbetstagaren är verksam som musiker, skådespelare, dansör eller annan utövande konstnär.

Denna lag gäller inte arbetstagare

1) på vilka finsk lagstiftning inte tillämpas enligt bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,

2) som arbetar på ett finländskt fartyg som är inskrivet i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1701/1991), om arbetstagaren inte är finsk medborgare eller fast bosatt i Finland och något annat inte följer av bestämmelserna om

tillämplig lagstiftning i EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet, eller

3) som arbetar på ett fiskefartyg, om fartygets resor inte utsträcks längre än till Östersjön.

6 §

Personer i ledande ställning

Med en ovan i 4 § avsedd arbetstagare jämställs en person i ledande ställning i ett aktiebolag och en person i ledande ställning i något annat företag, även om personen inte står i anställningsförhållande till aktiebolaget eller det andra företaget, förutom om

1) personen i ledande ställning i ett aktiebolag antingen ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar innehar mer än hälften av bolagets aktiekapital,

2) röstetalet för de aktier som ägs av personer som avses i 1 punkten utgör mer än hälften av det röstetal som samtliga aktier medför, eller

3) personen i ledande ställning i något annat företag skall anses ha sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som den som avses i 1 eller 2 punkten.

En bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i någon annan sammanslutning eller något annat företag som är personligen ansvarig för sammanslutningens eller företagets förpliktelser och åtaganden jämställs inte med arbetstagare enligt 4 §.

7 §

Avgörande om tillämpningen av lagen

Uppstår det ovisshet om huruvida denna lag skall tillämpas på en viss arbetstagare eller på arbetstagare på ett visst fartyg, avgör pensionskassans styrelse, efter att ha hört parterna, saken genom ett överklagbart beslut.

II AVDELNINGEN

BESTÄMMELSER OM PENSIONER OCH REHABILITERING OCH OM VERKSTÅLANDET AV DEM

3 kap.

Pensions- och rehabiliteringsförmåner

Ålderspension

8 §

Rätten till ålderspension

En arbetstagare har rätt att gå i ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnått 63—68 års ålder.

Arbetstagaren har dock rätt att få ålderspension vid en lägre pensionsålder, den som hör till befålet tidigast vid fyllda 60 år och den som hör till manskapet tidigast vid fyllda 55 år, så att pensionsåldern sänks från 63 år med en månad för varje månad med vilken den tjänstgöringstid som uträknats på det sätt som anges i 9 § överstiger 324 månader. Dessutom förutsätts det att arbetstagarens anställningsförhållande fortsätter tills han eller hon uppnår den på nämnda sätt beräknade sänkta pensionsåldern och att arbetstagaren har stått i ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag i minst 18 månaders tid under tre år innan anställningsförhållande som berättigar till pension upphör.

Ålderspension beviljas på ansökan högst ett år i förtid räknat från 63 års ålder eller från den enligt 2 mom. beräknade sänkta pensionsålder som arbetstagaren har uppnått när pensionen börjar, dock tidigast från ingången av kalendermånaden efter den då arbetstagaren har fyllt 55 år.

Beviljande av ålderspension och förtida ålderspension förutsätter att arbetstagaren inte längre arbetar i det anställningsförhållande från vilket han eller hon pensioneras.

En arbetstagare har rätt att gå i uppskjuten ålderspension efter kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnått 68 års ålder.

9 §

Tid som skall beaktas vid beräkningen av sänkt pensionsålder

Vid beräkningen av sänkt pensionsålder enligt 8 § 2 mom. beaktas följande dagar:

- 1) dagar för vilka lön har betalats på grundval av arbete,
- 2) dagar för vilka lön för sjukdomstid har betalats,
- 3) semesterdagar,
- 4) dagar för vilka semesterersättning har betalats vid anställningsförhållandets slut,
- 5) dagar för vederlagsledighet eller andra motsvarande dagar för avlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet,
- 6) dagar för vilka vid anställningsförhållandets slut har betalats ersättning för vederlag eller ersättning för annan liknande avlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet, och
- 7) oavlönad ledighet som i fråga om arbetstagare som beviljats deltidspension eller delinvalidpension ingår i avlösningssystemet för ett anställningsförhållande på deltid.

Vid beräkningen av sänkt pensionsålder omvandlas de dagar som skall beaktas till månader på det sätt som föreskrivs i 224 §.

10 §

Arbetslösa arbetstagares rätt till ålderspension vid sänkt pensionsålder

En arbetstagare, vars anställningsförhållande har upphört innan han eller hon har nått den sänkta pensionsålder som anges i 8 § 2 mom. till följd av att fartyget sålts eller tagits ur trafik eller att arbetskraften minskats eller att arbetstagaren sagt upp sitt arbetsavtal eller hävt det på grunder som anges i 46 eller 49 § i sjömanslagen, har rätt att gå i ålderspension vid den i 8 § 2 mom. angivna sänkta pensionsålder som arbetstagaren har intjänat före anställningsförhål-

landets slut, och den ålderspension som beviljas honom eller henne bestäms i enlighet med 66—70 §. Dessutom förutsätts är att arbetstagaren når den i 8 § 2 mom. angivna sänkta pensionsåldern inom fem år efter det att anställningsförhållandet upphörde och att arbetstagaren för denna tid har rätt till dagpenning eller arbetsmarknadsstöd i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller till arbetslöshetspension i enlighet med 22 § i lagen om införande av lagen om sjömanspensioner (/2006). Ett avbrott i utbetalningen av arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller pension lämnas dock obeaktat, om avbrottet inte har fortgått i en sammanhängande period på mer än 60 dagar.

Om arbetstagaren har tagit emot ett av arbetskraftsmyndigheten erbjudet arbete som avses i 2 kap. 12 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, vilket arbetstagaren inte kan vägra ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd, eller om arbetstagaren har övergått till att arbeta på ett sådant utländskt fartyg som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten, iaktas i fråga om arbetstagarens rätt att få ålderspension vid sänkt pensionsålder vad som föreskrivs i 1 mom. I dessa fall förutsätts dessutom att arbetstagaren fortlöpande har sökt sådant arbete som avses i 4 § 1 mom. genom arbetskraftsmyndighetens förmedling.

11 §

Ålderspensionens belopp

Börjar ålderspensionen vid ingången av månaden efter den under vilken 63—68 års ålder uppnåtts eller vid en sänkt pensionsålder enligt 8 § 2 mom. som är lägre än 63 år, är ålderspensionens belopp den pension som intjänats fram till begynnelsetidpunkten för pensionen.

Vid förtida ålderspension minskas pensionen permanent med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen betalas ut före ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåtts (*förtidsminskning*). Om arbetstagarens sänkta pensionsålder som beräknats på basis av tjänstgöringstiden är lägre än 63 år, beräknas

förtidsminskningen för varje månad för vilken pensionen betalas ut före ingången av kalendermånaden efter den under vilken den sänkta pensionsåldern uppnås. Förtidsminskningen beräknas på den pension som intjänats fram till den tidpunkt då pensionen börjar.

Någon förtidsminskning görs inte, om en arbetstagare som får arbetslöshetsdagpenning på basis av en rätt till tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa går i ålderspension vid 62 års ålder.

Om ålderspensionen skjuts upp, höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsestidpunkten för pensionen blir uppskjuten till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnås.

12 §

Konsekvenserna av den offentliga sektorns sänkta pensionsålder i vissa situationer

Går arbetstagaren i ålderspension enligt lagen om kommunala pensioner eller lagen om statens pensioner före 62 års ålder, har han eller hon rätt att gå i ålderspension enligt denna lag vid den pensionsålder som föreskrivs i lagen om kommunala pensioner eller lagen om statens pensioner, förutsatt att behörighetsvillkoret för det sista anställnings- eller tjänsteförhållandet enligt någon av nämnda lagar har varit en sådan examen som förutsätts för sjötjänst enligt denna lag eller en viss mängd sjötjänst enligt denna lag. I det fallet omräknas pensionsbeloppet enligt denna lag så att det försäkringsmatematiskt motsvarar arbetstagarens pensionsålder. Närmare bestämmelser om omräkning av pensionsbeloppet och omräkningskoefficienterna utfärdas

genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

13 §

Begynnelsestidpunkt för ålderspension

Ålderspension och förtida ålderspension börjar på ansökan från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension eller förtida ålderspension och har slutat i det arbete på basis av vilket han eller hon ansöker om ålderspension. Ålderspension och förtida ålderspension beviljas dock inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än tre månader före ansökan om pension.

Om arbetstagaren fortsätter arbeta efter att ha fyllt 68 år, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension.

Pension som intjänats på grundval av arbetsinkomst i ett anställningsförhållande som börjat under tiden för ålderspension beviljas på ansökan tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 68 år.

Bestämmelser om ändring av invalidpension till ålderspension finns i 52 §.

14 §

Indragning av ålderspension

En arbetstagare kan ansöka om indragning av sin ålderspension, om han eller hon har beviljats rehabiliteringsstöd på basis av sådan arbetsförmåga på viss tid som, när rehabiliteringsstödet beviljades, har beräknats fortgå efter det att arbetstagaren fyllt 63 år. Indragning av ålderspensionen skall sökas inom en månad från det att arbetsförmågan upphört. Ålderspensionen dras in när arbetsförmågan upphör.

Deltidspension

15 §

Begrepp i anslutning till deltidspension

När rätten till deltidspension avgörs avses i denna lag med

1) *förvärvsarbete* arbete som skall försäkras enligt arbetspensionslagarna, och

2) *heltidsarbete* i 1 punkten avsett förvärvsarbete i vilket arbetstagarens arbetstid är lika lång som den i respektive bransch normalt tillämpade maximala arbetstiden för arbetstagare på heltid; om arbetstagaren samtidigt har flera förvärvsarbeten betraktas arbetet som heltidsarbete om hans eller hennes sammanlagda arbetstid är minst 35 timmar i veckan.

Med *deltidsarbete* som nämns i 16, 17, 20, 21 och 24 § avses arbete som skall försäkras enligt arbetspensionslagarna och som en arbetstagare utför när han eller hon får deltidspension. Med ett sådant deltidsarbete jämföras deltidsarbete i ett EU- eller EES-land.

Med i 16 § 4 mom. 1 punkten och 17 § avsedd *stabiliserad inkomst* avses den i 82 § avsedda inkomst för återstående tid på basis av vilken arbetstagarens invalidpension skulle beräknas, om han eller hon hade blivit arbetsförmögen när deltidspensionen började.

16 §

Rätten till deltidspension

En arbetstagare i åldern 58—67 år som har övergått till deltidsarbete har rätt till deltidspension, förutsatt att han eller hon

1) under en tid av 18 månader omedelbart före deltidspensionens början i minst 12 månader haft förvärvsarbete på heltid,

2) under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början har inkomster som omfattas av arbetspensionslagarna eller motsvarande lagar till ett belopp som minst motsvarar talet 60; detta tal fås genom att dividera inkomsten under respektive kalenderår med 25 gånger 41,89 euro, avrunda kvoten nedåt till närmaste

hela tal, som kan vara högst 12, och summera kvoterna för de olika åren,

3) inte får annan pension på grundval av eget arbete eller en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller ett organ inom Europeiska gemenskaperna, och

4) efter att anställningsförhållandet enligt denna lag upphörde inte har rätt till deltidspension enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn på grundval av anställning på heltid som omfattas av nämnda lagar.

Med arbete som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten jämföras arbete i ett EU- eller EES-land.

Om arbetstagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, partiell sjukdagpenning, lön för sjukdomstid, eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader.

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

1) arbetstagarens förvärvsinkomst har minskat så att hans eller hennes arbetsinkomster i deltidarbetet utgör 35—70 procent av den stabiliserade inkomsten och motsvarande förändring har skett i arbetstiden, och

2) arbetstagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte semester, vederlagsledighet, oavlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet för ett anställningsförhållande på deltid eller den tid för vilken arbetstagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring till den del arbetstagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

Om nedgången i arbetstagarens förvärvsinkomster avviker från förkortningen av arbetsti-

den av den anledningen att det i förvärvsinkomsten från förvärvsarbete på heltid har ingått övertidsersättning, tillägg för söndags-, natt- eller skiftarbete eller andra särskilda tillägg eller ersättningar som hänfört sig till lönen men inte ingår i förvärvsinkomsten från deltidsarbetet, beaktas sådana tillägg och ersättningar inte vid prövningen av om arbetstagaren uppfyller villkoren i 4 mom. 1 punkten.

17 §

Deltidspensionens belopp

Deltidspensionens belopp är 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade inkomsten som omfattats av arbetspensionslagarna och inkomsten av deltidsarbete som omfattas av arbetspensionslagarna (*inkomstbortfall*).

Har arbetstagaren före deltidsarbetet samtidigt varit i två eller flera förvärvsarbeten som omfattas av arbetspensionslagarna, är deltidspensionens belopp 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade inkomsten av dessa arbeten och inkomsten av deltidsarbetet. Av en sådan deltidspension utgör deltidspensionen enligt denna lag en lika stor andel som de enligt denna lag försäkrade arbetsinkomsternas andel utgör av i den stabiliserade inkomsten beaktade arbetsinkomster enligt de lagar med stöd av vilka deltidspension beviljas.

Deltidspensionens maximibelopp är dock 75 procent av de pensioner som arbetstagaren innan deltidspensionen börjar har tjänat in enligt arbetspensionslagarna och av en förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. Om en primär förmån skall dras av från pensionen, beräknas deltidspensionens maximibelopp på den pension som minskats på detta sätt. Deltidspensionens maximibelopp justeras, om deltidspensionstagaren beviljas en primär förmån eller om beloppet av en sådan förmån ändras.

Med ovan i 3 mom. avsedd pension jämställs pension som en arbetstagare har tjänat in i ett EU- eller EES-land eller i ett land som ingått en

överenskommelse om social trygghet med Finland.

Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan arbetspensionslag och det maximibelopp på 75 procent som nämns i 3 mom. minskar deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar i förhållande till de arbetsinkomster som beaktats i den stabiliserade förvärvsinkomsten.

18 §

Begynnelsepunkten för deltidspension

Deltidspension börjar från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppfyller villkoren i 16 §, dock tidigast från ingången av månaden efter den under vilken pensionen söks. Deltidspension beviljas emellertid inte retroaktivt.

19 §

Deltidspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionskassan om

- 1) förändringar i sina arbetstidsarrangemang,
- 2) andra än kollektivavtalsenliga lönejusteringar,
- 3) att ett anställningsförhållande eller företagarverksamhet upphör eller att ett nytt anställningsförhållande eller ny företagarverksamhet inleds,
- 4) förändringar i företagarverksamheten,
- 5) att en ny arbetspension eller en motsvarande förmån som beviljats i ett EU- eller EES-land börjar,
- 6) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om frånvaron inte beror på semester, vederlagsledighet eller oavlönad ledighet som ingår i avlösningsystemet för ett anställningsförhållande på deltid eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring eller ersättning

för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen för högst 12 månader, och

7) att en primär förmån börjar eller förändras.

20 §

Justering av deltidspension

Deltidspensionens belopp justeras, om

1) det har inträffat en bestående förändring i deltidspensionstagarens förvärvsinkomster under tiden för deltidarbete och denna förändring på ett betydande sätt avviker från den allmänna löneutvecklingen, eller

2) deltidspensionstagaren får rätt till deltidspension med stöd av en sådan arbetspensionslag som inte tidigare har berättigat honom eller henne till deltidspension.

Justeringen görs från ingången av kalendermånaden efter den under vilken förändringen skett, eller om förändringen sker kalendermånadens första dag, från den dagen.

När deltidspensionens belopp justeras anses den förvärvsinkomst som deltidspensionen första gången fastställdes på som stabiliserad förvärvsinkomst.

21 §

Avbrytande av utbetalningen av deltidspension

Om arbetstagarens inkomst av deltidarbete eller tiden för frånvaro från arbetet tillfälligt förändras så att villkoren i 16 § 4 mom. för deltidarbete inte uppfylls, avbryts utbetalningen av deltidspensionen efter meddelande från pensionstagaren eller på pensionskassans initiativ. Utbetalningen avbryts från ingången av följande möjliga betalningsperiod, förutsatt att orsaken till betalningsavbrottet fortfarande föreligger. Utbetalad deltidspension återkrävs enligt 123 § för den tid under vilken villkoren för att få deltidspension inte uppfyllts.

En deltidspension vars betalning avbrutits börjar efter meddelande från pensionstagaren utbetalas på nytt räknat från den tidpunkt vid vilken villkoren för att få deltidspension uppfylls. Har begäran om att utbetalningen av deltidspen-

sionen skall återupptas inte framställts inom sex månader från det att utbetalningen avbröts, dras pensionen in från tidpunkten för avbrottet.

22 §

Indragning av deltidspension och erhållande av ny deltidspension

Deltidspensionen dras in från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren inte längre uppfyller villkoren i 16 § 4 mom. för att få pensionen, om inte något annat följer av 21 §. Om denna dag är den första dagen i en kalendermånad, dras deltidspensionen dock in från den dagen. Deltidspension kan också dras in retroaktivt.

Om en arbetstagares deltidspension har dragits in, har arbetstagaren rätt att på nytt få deltidspension när han eller hon uppfyller villkoren för den.

Har deltidspensionen varit indragen i högst sex månader används den stabiliserade inkomsten som låg till grund för den tidigare deltidspensionen som stabiliserad inkomst när den nya deltidspensionen efter den indragna deltidspensionen fastställs.

23 §

Invalidpension efter deltidspension

Om en arbetstagare som får deltidspension beviljas invalidpension för samma tid för vilken han eller hon redan har fått deltidspension, betraktas deltidspensionen som en delbetalning av invalidpensionen.

24 §

Övergång från deltidspension till ålderspension

Fortsätter arbetstagaren i deltidarbete efter att ha fyllt 68 år, ändras deltidspensionen vid 68 års ålder till en ålderspension som är lika stor som deltidspensionen. När arbetstagaren upphör med deltidarbetet beräknas ålderspensionen på ansökan av arbetstagaren på nytt.

Arbetspensionsrehabilitering

25 §

Rätten till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare under 63 år har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

1) en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som har konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för att arbetstagaren blir arbetsoförmögen på det sätt som avses i 35 § 1 mom.,

2) arbetstagaren har sådana inkomster av arbete att inkomsterna för återstående tid enligt 82 § är minst 25 133,40 euro, och

3) arbetstagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring.

När rehabiliteringens ändamålsenlighet bedöms beaktas arbetstagarens ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning och etablering i arbetslivet samt huruvida den yrkesinriktade rehabilitering som söks sannolikt leder till att arbetstagaren fortsätter i arbete som är lämpligt med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd eller återgår till arbete. När ändamålsenligheten bedöms beaktas dessutom om den yrkesinriktade rehabiliteringen uppskjuter arbetstagarens pensionering.

Med risk för arbetsoförmåga avses en situation där det är sannolikt att arbetstagaren under de närmaste åren, fastän möjligheterna till vård och medicinsk rehabilitering beaktas, utan yrkesinriktad rehabilitering skulle bli beviljad full invalidpension eller delinvalidpension.

De i 1 mom. 2 punkten avsedda inkomsterna för återstående tid bestäms på samma sätt som om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid tidpunkten för ansökan om rehabilitering. När inkomsterna bestäms beaktas dock inte inkomster på basis av vilka förmåner för oavlönad tid fås eller inkomster som avses i 82 § 4 mom.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på rehabilitering av en arbetstagare som är arbetsoförmögen på det sätt som avses i 35 §

1 mom. I ett sådant fall bestäms inkomsten för återstående tid på samma sätt som vid beräkning av arbetstagarens invalidpension.

26 §

Yrkesinriktad rehabilitering och rehabiliteringsplan

Med yrkesinriktad rehabilitering avses arbetsprövning, arbetsträning, utbildning som leder till arbete eller yrke och stöd för inledande av eller fortsatt näringsverksamhet. Arbetstagaren kan få ersättning för sådana behövliga och nödvändiga kostnader som den yrkesinriktade rehabiliteringen medför.

Innan den yrkesinriktade rehabiliteringen inleds skall arbetstagaren ha en plan för rehabiliteringen (*rehabiliteringsplan*). Pensionskassan kan stödja utarbetandet av planen.

27 §

Förhandsbeslut om rätten till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket det framgår om han eller hon uppfyller villkoren för arbetspensionsrehabilitering. Ett förhandsbeslut är bindande för pensionskassan, om arbetstagaren lämnar in en rehabiliteringsplan till pensionskassan inom nio månader från det att förhandsbeslutet har vunnit laga kraft.

28 §

Rehabiliteringspenning

En arbetstagare har rätt till rehabiliteringspenning för de kalendermånader under vilka han eller hon på grund av yrkesinriktad rehabilitering är helt eller delvis förhindrad att utföra förvärvsarbete.

Rehabiliteringspenningen är lika stor som det sammanräknade beloppet av de arbetspensioner, förhöjt med 33 procent, som arbetstagaren skulle ha rätt till, om han eller hon när ansökan om rehabilitering gjordes hade blivit arbetsoförmö-

gen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

Om arbetstagarens sjukledighet har börjat medan hans eller hennes anställningsförhållande pågick och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började, är rehabiliteringspenningen dock lika stor som det sammanräknade beloppet av de arbetspensioner, förhöjt med 33 procent, som arbetstagaren skulle ha rätt till, om han eller hon när sjukledigheten började hade blivit arbetsförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

29 §

Partiell rehabiliteringspenning

Om en arbetstagare under den tid yrkesinriktad rehabilitering pågår tjänar mer än hälften av den stabiliserade inkomsten, utgör rehabiliteringspenningen hälften av den rehabiliteringspenning som avses i 28 §.

30 §

Rehabiliteringstillägg till invalidpensionstagare

Om en arbetstagare får invalidpension enligt 35 § har han eller hon inte rätt till rehabiliteringspenning enligt 28 §. Invalidpensionstagaren får utöver invalidpensionen ett rehabiliteringstillägg för den tid som den yrkesinriktade rehabiliteringen pågår. Rehabiliteringstillägget utgör 33 procent av invalidpensionen.

Delinvalidpension kan betalas som full pension under tiden för yrkesinriktad rehabilitering och förhöjd på det sätt som bestäms i 1 mom.

31 §

Rehabiliteringsunderstöd

En arbetstagare kan beviljas rehabiliteringspenning i form av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning till ett lika stort belopp som invalidpensionen för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan beviljas också för

utarbetande av en i 26 § 2 mom. avsedd rehabiliteringsplan.

Rehabiliteringsunderstöd betalas högst för tre månader per kalenderår så att tiden räknas separat för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd kan dock betalas även för en längre tid, om detta är motiverat för tryggande av rehabiliteringen.

32 §

Indragning av rehabiliteringspenning eller av invalidpensionstagares rehabiliteringstillägg

Rehabiliteringspenningen eller det rehabiliteringstillägg som betalas till en invalidpensionstagare kan dras in, om mottagaren utan giltig orsak vägrar delta i yrkesinriktad rehabilitering eller avbryter sådan rehabilitering.

En arbetstagare har inte utan giltig orsak rätt till invalidpension förrän rätten till rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner har upphört.

33 §

Pensionskassans anmälningskyldighet

Pensionskassan skall underrätta Folkpensionsanstalten om yrkesinriktad rehabilitering samt om beslut som gäller rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg.

34 §

Andra bestämmelser om rehabilitering

Vad som i denna lag bestäms om sökande av invalidpension, dess fastställande på tidigare grunder, engångsförhöjning, beaktande av förändringar i löne- och prisnivån, avdrag av primära förmåner, utbetalning, justering av invalidpension och ändring av beloppet, dröjsmålsförhöjning, återkrav, lämnande och erhållande av uppgifter, sökande av ändring och anmälningskyldighet för invalidpensionstagare gäller reha-

biliteringspenningen och rehabiliteringstillägg samt mottagare av dem, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsepunkten för rehabiliteringspenningen. Under den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas intjänas inte pension enligt 69 och 75 §, och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund för familjepension. För arbete under den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas ny pension in på det sätt som bestäms i 77 §.

Invalidpension

35 §

Rätten till invalidpension

En arbetstagare har rätt till invalidpension, om hans eller hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada uppskattas vara nedsatt med minst två femtedelar utan avbrott i minst ett år. Invalidpensionen beviljas som full pension, om arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt med minst tre femtedelar. I annat fall beviljas invalidpensionen som delinvalidpension.

Vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt beaktas arbetstagarens återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete som han eller hon skäligen kan förutsättas utföra. I ett sådant fall beaktas också arbetstagarens utbildning, tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra därmed jämförbara omständigheter. Om arbetsförmågan varierar, beaktas arbetstagarens årliga inkomster.

Utöver vad som bestäms i 2 mom. skall arbetsförmågans yrkesrelaterade karaktär betonas vid bedömningen av rätten till invalidpension i fråga om en arbetstagare som fyllt 60 år.

36 §

Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna

Innan pensionskassan fattar beslut om invalidpension skall kassan se till att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering har klarlagts.

37 §

Invalidpension på basis av pension som beviljats enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn

En arbetstagare har rätt till invalidpension, om han eller hon, efter det att ett arbete som omfattas av denna lag upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande har beviljats invalidpension enligt

1) 35 § 1 mom. 2 punkten i lagen om statens pensioner,

2) 24 § 1 mom. 2 punkten i lagen om kommunala pensioner,

3) de bestämmelser i 1 § i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan som motsvarar de bestämmelser som nämns i 1 punkten, eller

4) de bestämmelser i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten som motsvarar de bestämmelser som nämns i 1 punkten.

En arbetstagare har rätt till invalidpension också när hans eller hennes pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn är högst 688,02 euro per månad och han eller hon, efter det att ett arbete som omfattas av denna lag upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande har beviljats invalidpension på basis av arbetsförmåga som börjat medan anställningen varade, i enlighet med följande bestämmelser:

1) 35 § 1 mom. 1 punkten i lagen om statens pensioner,

2) 24 § 1 mom. 1 punkten i lagen om kommunala pensioner,

3) de bestämmelser i 1 § i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan som motsvarar de bestämmelser som nämns i 1 punkten, eller

4) de bestämmelser i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten som motsvarar de bestämmelser som nämns i 1 punkten.

38 §

Invalidentionens belopp

Beloppet av full invalidention är summan av den intjänade pensionen före utgången av det år som föregick pensionsfallsåret och pensionsdelen för återstående tid enligt 67 eller 73 §. Delinvalidentionen utgör hälften av full invalidention.

39 §

Förhandsbeslut om rätten till delinvalidention

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket det framgår om han eller hon uppfyller de i 35 § 1 mom. nämnda villkoren för delinvalidention. Förhandsbeslutet ges av pensionskassan när den skulle vara behörig att avgöra pensionsansökan, om arbetstagaren ansökte om pension i stället för om förhandsbeslut.

Ett förhandsbeslut är bindande för pensionskassan, om en på beslutet grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetstagaren och arbetsgivaren avtalad längre tid från det att förhandsbeslutet vann laga kraft.

40 §

Pensionskassans sakkunnigläkare

En eller flera legitimerade läkare skall delta i pensionskassans beredning av ärenden som gäller arbetsförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor. Pensionskassans läkare kan anteckna sin ståndpunkt i handlingarna utan att följa vad som i 23 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) bestäms om formkraven i fråga om rättsmedicinska intyg och utlåtanden.

41 §

Begynnelsetidpunkten för full invalidention

Full invalidention börjar tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen avsedda primärtiden för dagpenningen utgår.

Full invalidention börjar dock från ingången av månaden efter den under vilken arbetsförmågan började, om

1) pensionsansökan har gjorts innan Folkpensionsanstalten har fastställt primärtiden för sjukdagpenningen, och det före utgången av den andra kalendermånaden som följer på pensionsansökan inte har beviljats sådan sjukdagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter arbetsförmågans början, eller

2) sjukdagpenningsansökan som gäller tiden efter arbetsförmågans början har avslagits, och arbetstagaren inte har beviljats sådan sjukdagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter avslaget.

Har en arbetstagare rätt att från utlandet få en förmån som motsvarar sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, beaktas förmånen vid fastställandet av begynnelsetidpunkten för invalidentionen på samma sätt som sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, dock för högst den maximala betalningstiden enligt sjukförsäkringslagen.

42 §

Begynnelsetidpunkten för delinvalidention

Delinvalidention börjar från ingången av den månad som följer på pensionsfallet.

43 §

Betalning av invalidention retroaktivt

Invalidention betalas inte utan giltig orsak retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad då ansökan om pension gjordes.

Om invalidpension beviljas retroaktivt, betalas pensionen inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

Om invalidpension beviljas retroaktivt såsom delinvalidpension eller full invalidpension på basis av 41 § 2 mom. och sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen har betalats ut för samma tid, betalas invalidpension för denna tid till den del invalidpensionens belopp överstiger beloppet av dagpenningen.

44 §

Tid för vilken invalidpension beviljas

Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av rehabiliteringsstöd för viss tid.

Är arbetstagarens arbetsförmåga nedsatt för en begränsad tid men i minst ett år, har arbetstagaren rätt att så länge som han eller hon bedöms vara arbetsoförmögen på det sätt som avses i denna lag få rehabiliteringsstöd för att återställa arbetsförmågan.

När rehabiliteringsstöd beviljas skall pensionskassan se till att en vård- eller rehabiliteringsplan har utarbetats för arbetstagaren. Rehabiliteringsstöd kan beviljas en arbetsoförmögen arbetstagare även för den tid vård- eller rehabiliteringsplanen håller på att tas fram.

45 §

Invalidpensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får invalidpension är skyldig att underrätta pensionskassan om att han eller hon återfått arbetsförmågan, om att han eller hon inleder eller utökar sitt förvärvsarbete och om att rehabiliteringen avbrutits.

46 §

Utredning av fortsatt arbetsförmåga

Om pensionskassan har grundad anledning att anta att pensionstagaren åter är arbetsförmögen, är pensionstagaren, om pensionskassan så bestämmer, skyldig att för utredning av om arbetsförmågan fortgår låta undersöka sig hos en av pensionskassan angiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionskassan. Pensionskassan skall då ersätta skäligena kostnader för undersökningen och eventuella resor.

47 §

Översyn av rätten till invalidpension

Om invalidpensionstagarens arbetsförmåga förändras, ses rätten till invalidpension över på hans eller hennes ansökan eller på pensionskassans initiativ.

Vid bedömning av huruvida invalidpensionstagarens arbetsförmåga har förändrats eller återställts beaktas förändringarna i arbetstagarens arbetsinkomst. Arbetstagaren har inte rätt till full invalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsförmågan började eller rätt till delinvalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, såvida inte överskridandet av inkomstgränsen är tillfälligt.

48 §

Ändring av invalidpensionens belopp

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får full invalidpension att han eller hon har rätt att få delinvalidpension och kan arbetstagaren bedömas ha sådan arbetsförmåga i minst ett år, ändras invalidpensionen till delinvalidpension från ingången av månaden efter förändringen.

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får delinvalidpension att

han eller hon har rätt att få full invalidpension och kan arbetstagaren bedömas ha sådan arbetsförmåga i minst ett år, ändras delinvalidpensionen till full invalidpension. Full invalidpension börjar så som bestäms i 41 §. Delinvalidpensionen betalas ut till dess full invalidpension börjar.

49 §

Indragning av invalidpension

Om en invalidpensionstagare har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för att få invalidpension, dras pensionen in från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren återfått arbetsförmågan.

Om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör, kan, för stödjande av personens återgång till arbete, utbetalningen av pension fortgå i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för en kortare tid än ett år.

50 §

Avbrott i utbetalningen av invalidpension

Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas, om pensionstagaren

1) är i förvärsarbete och inkomsten av detta arbete tillfälligt överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsförmågan började,

2) inte samtycker till undersökning som pensionskassan förelagt honom eller henne i enlighet med 46 §, förutom om det finns ett godtagbart skäl till detta,

3) inte lämnar resultaten av den undersökning som avses i 46 § till pensionskassan inom en skälig tid som pensionskassan sätter ut, eller

4) utan giltig orsak vägrar delta i rehabilitering eller utbildning som pensionskassan ordnar.

51 §

Justering av invalidpension retroaktivt

Pensionen kan dras in eller justeras eller utbetalningen av den kan avbrytas retroaktivt för högst ett år. Denna tid beräknas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren ansökt om justering eller pensionskassan vidtagit justeringsåtgärder. Om utbetalningen av invalidpension har varit avbruten, justeras eller indras dock pensionen från den tidpunkt vid vilken utbetalningen avbröts.

52 §

Ändring av invalidpension till ålderspension

Full invalidpension ändras till ålderspension och delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren fyller 63 år.

Arbetstagaren har rätt till pension som intjänats på grundval av arbete som utförts under tiden för invalidpension. Pensionen beviljas på ansökan, dock tidigast från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år. En förutsättning är i detta fall att arbetstagaren inte längre arbetar i det anställningsförhållande från vilket han eller hon pensioneras.

Pensionen beräknas och beviljas inte i form av invalidpension, utan i form av ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåddes, om

1) arbetstagaren har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen, eller

2) det för arbetstagaren inte fastställs någon primärtid enligt 12 kap. 3 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen, eftersom arbetstagaren har fyllt 63 år.

53 §

Information och hänvisning till rehabilitering

Avslås en ansökan om invalidpension eller arbetspensionsrehabilitering, skall pensionskas-

san i samarbete med dem som tillhandahåller rehabiliteringsservice se till att arbetstagaren ges information om andra rehabiliteringsmöjligheter och hänvisas till annan rehabilitering eller någon annan service som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov. Pensionskassan skall dessutom iakttä lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (497/2003).

Familjepension

54 §

Familjepension och familjepensionstagare

Förmånslåtaren är en arbetstagare som tjänat in pension enligt denna lag och efter vars död familjepension betalas till förmånstagarna på det sätt som föreskrivs nedan.

Förmånstagare är en person som har rätt till familjepension efter förmånslåtarens död. Förmånstagare är på de villkor som anges nedan en efterlevande make, förmånslåtarens samt den efterlevande makens barn och en tidigare make till förmånslåtarens.

Familjepensionen betalas i form av efterlevandepension och barnpension.

Rätt till familjepension har inte den som genom brott uppsåtligt har orsakat förmånslåtarens död.

55 §

Efterlevande makes rätt till pension

En efterlevande make har rätt till efterlevandepension, om han eller hon hade ingått äktenskap med förmånslåtarens innan denne fyllde 65 år och han eller hon har eller haft ett gemensamt barn med förmånslåtarens.

Rätt till efterlevandepension har också en sådan efterlevande make vars äktenskap har ingåtts innan den efterlevande maken fyller 50 år och förmånslåtarens 65 år och äktenskapet har varat minst fem år, om

1) den efterlevande maken har fyllt 50 år vid förmånslåtarens död, eller

2) den efterlevande maken har fått invalidpension enligt en arbetspensionslag eller folkpensionslagen (347/1956) i minst tre års tid vid förmånslåtarens död.

En efterlevande make har inte rätt till efterlevandepension enligt 1 mom., om barnet har givits som adoptivbarn utanför familjen före förmånslåtarens död eller är förmånslåtarens barn som den efterlevande maken har adopterat efter förmånslåtarens död.

Har den efterlevande maken på basis av ett tidigare äktenskap rätt att få familjepension enligt en arbetspensionslag, uppkommer inte rätt till ny familjepension.

56 §

Barns rätt till pension

Rätt till barnpension vid förmånslåtarens död har ett barn som inte har fyllt 18 år och som är

1) barn till förmånslåtarens, och

2) barn till den efterlevande maken och som bodde i samma hushåll som förmånslåtarens och den efterlevande maken vid förmånslåtarens död.

Barnpension beviljas i första hand efter barnets egen förälder. Rätt till barnpension kan inte uppkomma efter flera än två förmånslåtare samtidigt. Om ett barn som får barnpension efter två förmånslåtare senare beviljas barnpension efter sin egen förälder, upphör den barnpension som först beviljats efter annan förmånslåtaren när den barnpension som beviljas efter den egna föräldern börjar.

57 §

Tidigare makes rätt till pension

En tidigare make till förmånslåtarens har rätt till efterlevandepension, om förmånslåtarens vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller en lagakraftvunnen dom eller ett avtal som har fastställts av socialnämnden var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till den tidigare maken. I fråga om en tidigare make och dennes rätt till efterlevandepension gäller

vad som bestäms om den efterlevande maken och dennes rätt till efterlevandepension.

58 §

Begynnelse tidpunkten för familjepension och utbetalning retroaktivt

Familjepension betalas från ingången av månaden efter den under vilken förmånslåtarens avled. Till ett barn som fötts efter förmånslåtarens död betalas familjepension från ingången av månaden efter barnets födelse.

Familjepension betalas inte utan giltig orsak retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad då ansökan om pension gjordes.

59 §

Anmälningsskyldighet

Den som får efterlevandepension är skyldig att underrätta pensionskassan om att han eller hon har ingått äktenskap.

Om ett barn som får barnpension ges som adoptivbarn till någon annan än förmånslåtarens efterlevande make eller dennes nya make, är barnets adoptivföräldrar skyldiga att underrätta pensionskassan om adoptionen.

60 §

När upphör rätten till familjepension

Rätten till efterlevandepension upphör, om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år.

Rätten till barnpension upphör när barnet fyller 18 år eller om barnet ges som adoptivbarn till någon annan än den efterlevande maken eller dennes nya make.

61 §

Beviljande av familjepension för viss tid

Kan någon utredning om förmånslåtarens död inte läggas fram, men det är sannolikt att förmånslåtarens har avlidit genom drunkning, till

följd av någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, kan familjepension beviljas för viss tid.

Om familjepension beviljas för viss tid i enlighet med 1 mom., dras förmånslåtarens arbetspension in den dag familjepensionen börjar.

62 §

Engångsbetalning av efterlevandepension

När efterlevandepensionen upphör i enlighet med 60 §, betalas den efterlevande maken ett engångsbelopp som är lika stort som efterlevandepensionen för tre år hade varit.

Grunden för beloppet är den månadspension som senast har betalats ut eller, om pensionskassan är sista pensionsanstalt enligt 108 §, det sammanlagda beloppet av de pensioner pensionskassan betalat per månad.

63 §

Begravningsunderstöd

En efterlevande make till en förmånslåtare som vid sin död inte hade fyllt 67 år beviljas begravningsunderstöd förutsatt att förmånslåtarens vid sin död fick ålderspension eller invalidpension i enlighet med 66—70 § eller vid sin död hade varit berättigad till sådan pension.

Begravningsunderstödet storlek bestäms enligt nedanstående tabell:

Förmånslåtarens ålder vid dödsfallet	Begravningsunderstödet belopp
— 50 år	10 190 euro
51—55 år	7 643 euro
56—60 år	5 096 euro
61—66 år	2 548 euro

Om en förmånslåtare som avses i 1 mom. inte var gift vid sin död, beviljas förmånslåtarens dödsbo begravningsunderstöd förutsatt att en släkting i rätt nedstigande led, ett adoptivbarn eller en förälder till förmånslåtarens är delägare i dödsboet.

4 kap.

Bestämmande av pension

Pensionstillväxt

64 §

Grunderna för pensionstillväxten

Pensionen tillväxer

1) på grundval av sådana arbetsinkomster enligt 78 § som arbetstagaren har haft från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåddes till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnåddes,

2) för oavlönad tid som avses i 80 §, och

3) för tid med invalidpension och deltidspension enligt denna lag.

Till pension berättigar inte arbetsinkomsterna under det år under vilket arbetsoförmågan började, om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats såsom till pension berättigande tid på det sätt som föreskrivs i 67 eller 73 §.

65 §

Rätten till särskilda tillväxtprocentsatser

Pensionen tillväxer enligt 66—70 §, under förutsättning att

1) arbetstagaren går i ålderspension från ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag,

2) arbetstagaren har rätt att med stöd av 10 § gå i ålderspension vid sänkt pensionsålder, eller

3) arbetstagaren har rätt till sådan invalidpension i fråga om vilken pensionskassan enligt 108 § är behörig att handlägga pensionsansökan, och arbetstagarens arbetsinkomster enligt denna lag under månaden för pensionsfallet och under de trettiosex kalendermånader som föregår pensionsfallet är sammanlagt minst 16 800 euro.

66 §

Pensionstillväxt på grundval av arbetsinkomster enligt särskild tillväxtprocentsats

Pensionen tillväxer på grundval av de pensionsgrundande arbetsinkomster som avses i 78 § för varje enskilt år (*årsinkomst*) med

1) 1,6 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år,

2) 2,0 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år, och

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år.

Om en i 1 mom. angiven procentsats ändras under kalenderåret, fastställs pensionstillväxten enligt en genomsnittlig procentsats på grundval av andra inkomster än sådana som intjänats efter ålderspensionens början. Den genomsnittliga tillväxten räknas ut genom att tillväxtprocentsatserna enligt 1 mom. beaktas i förhållande till det antal kalendermånader under kalenderåret till vilka procentsatserna hänför sig.

Arbetar arbetstagaren i något annat EU- eller EES-land än i Finland efter att ha uppnått 53 års ålder, fogas till den teoretiska pensionen ett särskilt tillägg som räknas ut på basis av skillnaden mellan den procentsats som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och den procentsats som avses i 1 mom. 1 punkten. Det särskilda tillägget räknas ut på basis av arbetsinkomsterna i Finland.

67 §

Bestämmande av pension för återstående tid enligt särskild tillväxtprocentsats

När invalidpensionen bestäms berättigar tiden från ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad under vilken ar-

betstagaren fyller 63 år till pension (*återstående tid*). När en pensionskassa med stöd av 108 § är behörig att handlägga pensionsansökan, räknas den återstående tiden dock till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren skulle ha uppnått den sänkta pensionsåldern enligt 8 § 2 mom. medan arbetstagaren utan avbrott haft ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag från ingången av månaden efter den under vilken arbetsförmågan började tills den nämnda pensionsåldern uppnåddes, om den sålunda beräknade pensionsåldern är lägre än 63 år. En förutsättning för att arbetstagaren skall få pension för återstående tid är att han eller hon under de tio kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna.

Av den i 82 § avsedda inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på utgör pensionen för återstående tid

1) 1,6 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år, och

2) 1,4 procent per år till den del som den återstående tiden omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

68 §

Pensionstillväxt enligt särskild tillväxtprocent-sats för arbete som utförs under tiden i pension

Pensionen tillväxer med 1,6 procent på grundval av de pensionsgrundande årsinkomster som pensionstagaren har under en tid för vilken han eller hon enligt arbetspensionslagarna får invalidpension eller ålderspension eller motsvarande pension från utlandet.

69 §

Pensionstillväxt enligt särskild tillväxtprocent-sats för tid med invalidpension som upphört

Om en arbetstagare som har fått invalidpension senare beviljas pension på nya grunder på basis av ålder eller arbetsförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid under vilken arbetstagaren fick invalidpension. När pensionen för denna tid räknas ut används som grund den inkomst för återstående tid som hänför sig till den invalidpension som upphört.

På basis av 1 mom. tillväxer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsförmågan började till utgången av den månad under vilken invalidpensionen upphörde på grundval av den inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på och som hänför sig till invalidpensionen med

1) 1,6 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år, och

2) 1,4 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

Har arbetstagaren utöver invalidpension enligt denna lag fått invalidpension enligt någon annan arbetspensionslag, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag och som hänför sig till den invalidpension som upphört samma relativa andel av de inkomster för återstående tid som hänför sig till de invalidpensioner som arbetstagaren fått som den andel arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 82 och 84 §.

Har arbetstagaren fått invalidpension utan grund, räknas vid beräkningen av ny pension inte denna tid med pension såsom till pension berättigande tid.

70 §

Pensionstillväxt enligt särskild tillväxtprocentsats på grundval av deltidarbete och för tid med deltidspension

På grundval av inkomster av deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension samt på grundval av inkomster som ligger till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid under tiden för deltidarbete tillväxer pensionen i enlighet med 66 och 77 §.

För tid med deltidspension tillväxer ålderspensionen med 0,75 procent per år av det i 17 § 1 mom. avsedda inkomstbortfall på basis av vilket arbetstagarens deltidspension första gången har räknats ut.

När invalidpensionen räknas ut på basis av arbetsoförmåga som börjat under tid med deltidspension, tillväxer pensionen för tiden med deltidspension med 1,6 procent av inkomstbortfallet. Räknas även pension för återstående tid med i pension som tjänas in på grundval av deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension när invalidpensionen fastställs, skall pensionen för återstående tid räknas ut enligt tillväxtprocentsatserna i 67 § också i fråga om inkomstbortfallet.

71 §

Rätten till allmänna tillväxtprocentsatser

Om en arbetstagare som omfattas av denna lag inte enligt 65 § har rätt till ålders- eller invalidpension som bestäms i enlighet med 66—70 §, tillväxer pensionen på det sätt som föreskrivs i 72—76 §.

72 §

Pensionstillväxt på grundval av arbetsinkomster enligt allmän tillväxtprocentsats

Pensionen tillväxer på grundval av de pensionsgrundande arbetsinkomster som avses i 78 § för varje enskilt år (*årsinkomst*) med

1) 1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år,

2) 1,9 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år, och

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år.

Om en procentsats som nämns i 1 mom. ändras under kalenderåret, bestäms pensionstillväxten enligt en genomsnittlig procentsats på grundval av andra inkomster än sådana som intjänats efter ålderspensionens början. Den genomsnittliga tillväxten räknas ut genom att tillväxtprocentsatserna enligt 1 mom. beaktas i förhållande till det antal kalendermånader under kalenderåret till vilka procentsatserna hänför sig.

Arbetar arbetstagaren i något annat EU- eller EES-land än i Finland efter att ha uppnått 53 års ålder, fogas till den teoretiska pensionen ett särskilt tillägg som räknas ut på basis av skillnaden mellan den procentsats som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och den procentsats som avses i 1 mom. 1 punkten. Det särskilda tillägget räknas ut på basis av arbetsinkomsterna i Finland.

73 §

Bestämmande av pension för återstående tid enligt allmän tillväxtprocentsats

När invalidpensionen bestäms berättigar tiden från ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad under vilken ar-

betstagaren fyller 63 år till pension (*återstående tid*). När en pensionskassa med stöd av 108 § är behörig att handlägga pensionsansökan, räknas den återstående tiden dock till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren skulle ha uppnått den sänkta pensionsåldern enligt 8 § 2 mom. medan arbetstagaren utan avbrott haft ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag från ingången av månaden efter den under vilken arbetsförmågan började tills den nämnda pensionsåldern uppnåddes, om den sålunda beräknade pensionsåldern är lägre än 63 år. En förutsättning för att arbetstagaren skall få pension för återstående tid är att han eller hon under de tio kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna.

Av den i 82 § avsedda inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på utgör pensionen för återstående tid

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år, och

2) 1,3 procent per år till den del som den återstående tiden omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

74 §

Pensionstillväxt enligt allmän tillväxtprocent-sats för arbete som utförs under tiden i pension

Pensionen tillväxer med 1,5 procent på grundval av de pensionsgrundande årsinkomster som pensionstagaren har under en tid för vilken han eller hon enligt arbetspensionslagarna får invalidpension eller ålderspension eller motsvarande pension från utlandet.

75 §

Pensionstillväxt enligt allmän tillväxtprocent-sats för tid med invalidpension som upphört

Om en arbetstagare som har fått invalidpension senare beviljas pension på nya grunder på basis av ålder eller arbetsförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid under vilken arbetstagaren fick invalidpension. När pensionen för denna tid räknas ut används som grund den inkomst för återstående tid som hänförs till den invalidpension som upphört.

På basis av 1 mom. tillväxer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsförmågan började till utgången av den månad under vilken invalidpensionen upphörde på grundval av den inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på och som hänförs till den invalidpensionen med

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år, och

2) 1,3 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

Har arbetstagaren utöver invalidpension enligt denna lag fått invalidpension enligt någon annan arbetspensionslag, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag och som hänförs till den invalidpension som upphört samma relativa andel av de inkomster för återstående tid som hänförs till de invalidpensioner som arbetstagaren fått som den andel arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 82 och 84 §.

Har arbetstagaren fått invalidpension utan grund, räknas vid beräkningen av ny pension inte denna tid med pension såsom till pension berättigande tid.

76 §

Pensionstillväxt enligt allmän tillväxtprocent-sats på grundval av deltidarbete och för tid med deltidspension

På grundval av inkomster av deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension samt på grundval av inkomster som ligger till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid under tiden för deltidarbete tillväxer pensionen i enlighet med 72 och 77 §.

För tid med deltidspension tillväxer ålderspensionen med 0,75 procent per år av det i 17 § 1 mom. avsedda inkomstbortfall på basis av vilket arbetstagarens deltidspension första gången har räknats ut.

När invalidpensionen räknas ut på basis av arbetsoförmåga som börjat under tid med deltidspension, tillväxer pensionen för tiden med deltidspension med 1,5 procent av inkomstbortfallet. Räknas även pension för återstående tid med i pension som tjänas in på grundval av deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension när invalidpensionen bestäms, skall pensionen för återstående tid räknas ut enligt tillväxtprocent-satserna i 73 § också i fråga om inkomstbortfallet.

77 §

Pensionstillväxt för oavlönad tid

Pensionen tillväxer med 1,5 procent på grundval av den inkomst som ligger till grund för en i 80 § avsedd förmån som arbetstagaren under varje enskilt kalenderår fått för oavlönad tid.

Arbetsinkomster och förmåner som berättigar till pension

78 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

Vid bestämmande av den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen beaktas lön, resultatpremie eller annan ersättning som har betalats

eller avtalats att betalas för arbete. Sådan ersättning anses som arbetsinkomst på grundval av vilken pension intjänas även då den betalas till arbetstagaren av ett konkursbo, av en sådan myndighet som enligt lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) ansvarar för lönegarantin eller av någon annan betalare (*ställföreträdande betalare*) i stället för av arbetsgivaren.

Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående ersättning som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av betjäningssavgifter av allmänheten; betjäningssavgifter beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte någon annan tillförlitlig utredning om deras belopp läggs fram.

Som sådan ersättning för arbete som avses i 1 mom. betraktas inte

1) en personalförmån som tillhandahållits av arbetsgivaren,

2) en ränteförmån för ett lån som erhållits på grundval av ett anställningsförhållande,

3) en förmån som innefattar rätten att på grundval av ett anställningsförhållande teckna aktier eller andelar i en sammanslutning till ett lägre pris än det gängse, om förmånen kan utnyttjas av en majoritet av de anställda,

4) en i 66 § i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption, eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier,

5) en premie som ges i form av sådana aktier i arbetsgivarbolaget eller i ett annat bolag som hör till samma koncern eller motsvarande ekonomiska sammanslutning som arbetsgivarbolaget och som noteras på en börs som övervakas av myndigheterna eller i form av en placeringsdeposition eller på något annat motsvarande sätt eller helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, förutsatt att värdet på en sådan förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet av aktierna utvecklas under en period på minst ett år efter att premien utlovats,

6) dagtraktamenten eller andra kostnadsersättningar för tjänsteresor,

7) lön för väntedagar enligt 18 § 5 mom. i sjömanslagen,

8) ersättningar som betalas vid upphävande av arbetsavtal, eller andra skadestånd,

9) i personalfondslagen (814/1989) avsedda vinstpremieandelar som har överförts till en personalfond eller lyfts kontant, eller en fondandel som har lyfts ur personalfonden,

10) poster som med stöd av bolagsstämmans beslut betalas till en arbetstagare i form av vinstutdelning eller som kontant vinstpremie, förutsatt att den kontanta vinstpremien betalas till hela personalen och att syftet inte är att med den ersätta det lönesystem som fastställts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal, och att grunderna för beräkning av den kontanta vinstpremien överensstämmer med 2 § 2 mom. i personalfondslagen och att bolagets fria kapital är större än summan av den kontanta vinstpremie och den utdelning som skall betalas till aktieägarna och vilka fastställs vid bolagsstämman, och inte heller

11) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft.

I de situationer som avses i 3 mom. 10 punkten förutsätts dessutom att ett avtal som är bindande för arbetsgivaren inte har ingåtts om betalningen av vinstpremie och att ägarna vid bolagsstämman efter räkenskapsperiodens utgång fattar ett bindande beslut om utbetalning av kontant vinstpremie och att vinstpremierna betalas efter det. Dessutom förutsätts det att ärendet behandlas i enlighet med lagen om samarbete inom företag (725/1978) eller på något annat motsvarande sätt.

En arbetstagare som får betjäningssavgifter av allmänheten skall meddela arbetsgivaren det betjäningssavgiftsbelopp som ligger till grund för skatten.

79 §

Hur arbetsinkomst hänförs till kalenderår

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten betraktas som inkomst för det kalenderår under vilket den betalats (*betalningsprincipen*). Om en snedvridning sker i pensionsbeloppet till följd av

att arbetsinkomsten betraktas som inkomst för det år under vilket den betalats, kan arbetsinkomsten betraktas som inkomst för det kalenderår under vilket den tjänades in. Närmare bestämmelser om tillämpningen av betalningsprincipen utfärdas genom förordning av statsrådet.

80 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

Oavlönad tid berättigar till pension, om arbetstagaren före ingången av pensionsfallsåret har haft minst 12 566,70 euro i sådana arbetsinkomster i fråga om vilka försäkring ordnats enligt arbetspensionslagarna.

Till pension berättigar inkomst som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid på det sätt som avses i 3 mom. och som arbetstagaren har fått från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av det år som föregår pensionsfallet. Vid uträkning av ålderspension beaktas dock inkomst som ligger till grund för en förmån som arbetstagaren fått fram till utgången av månaden för ålderspensionsfallet.

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

1) 117 procent av sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren och 17 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren,

2) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet,

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del

dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken 63 års ålder uppnåtts,

4) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice ,

5) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

8) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdpenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, och

9) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 8 punkten intjänas av samma orsak.

Har en förmån som avses i 3 mom. 1 punkten på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses 523,61 euro i månaden vara den inkomst som ligger till grund för förmånen. Har förmånen på grund av återgång till arbetet betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses beloppet av den

minimidagpenning som betalats till arbetstagaren som den inkomst som ligger till grund för förmånen.

På grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken arbetstagaren har fått annan pension enligt arbetspensionslagarna än deltidspension eller familjepension.

Om pensionstagaren har rätt till pension enligt två eller flera arbetspensionslagar, beaktas de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna endast en gång.

81 §

Arbetstagares pensionsutdrag och kontroll av det

Till en i Finland bosatt arbetstagare i åldern 18—67 år sänds årligen ett pensionsutdrag av vilket framgår

1) de arbetsinkomster som berättigar till pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn, särskilt för varje arbetsgivare,

2) de inkomster som ligger till grund för förmåner som betalats för oavlönad tid och som berättigar till pension, särskilt för varje förmånslag,

3) grunden och den tid för vilken pension intjänas enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier, och

4) beloppet av den pension som intjänats fram till utgången av året före det år under vilket utdraget skickades.

Pensionsutdraget innehåller de uppgifter som avses i 1 mom. 1—3 punkten för fem kalenderår före det år under vilket informationen skickas. Utdraget sänds till arbetstagaren av pensionskassan eller den pensionsanstalt inom den privata sektorn där arbetstagarens anställningsförhåll-

lande är försäkrat vid utgången av kalenderåret före det år under vilket utdraget skickas eller före nämnda tidpunkt senast var försäkrat.

Om arbetstagaren noterar en brist eller ett fel i de uppgifter som avses i 1 mom. 1—3 punkten, skall pensionskassan i egenskap av den pensionsanstalt som skickat utdraget på arbetstagarens yrkande reda ut uppgifternas riktighet. Arbetstagaren skall vid behov lägga fram en sådan utredning om grunderna för sitt yrkande som skäligen kan förutsättas av honom eller henne. Pensionskassan är inte skyldig att reda ut dessa uppgifter retroaktivt för längre tid än de fem kalenderår som avses i 2 mom.

Om arbetstagaren ostridigt visar att han eller hon före de fem år som nämns ovan har haft sådana i 1 mom. 1—3 punkten avsedda inkomster eller förmåner som berättigar till pension men inte på rätt sätt har beaktats som pensionberättigande, beaktar pensionskassan uppgifterna retroaktivt. Ostridigt påvisade arbetsinkomster beaktas som inkomster för utbetalningsåret, och inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid, tid för vård av barn under tre år samt studietid beaktas som inkomster för de år till vilka förmånstiden, vårdtiden eller studierna hänförs sig.

Har arbetstagaren inte arbetsinkomster som försäkrats enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn och som berättigar till pension, sänder Pensionsskyddscentralen informationen om de förmåner som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och reder vid behov ut uppgifternas riktighet på det sätt som avses i 3 och 4 mom.

Arbetstagaren har rätt att få ett beslut om de uppgifter som avses i 3 och 4 mom. och som påverkar hans eller hennes pensionsrätt. Beslutet ges av pensionskassan eller någon annan pensionsanstalt som skickat utdraget eller, i det fall som avses i 5 mom., av Pensionsskyddscentralen. Om uppgifterna enligt 3 och 4 mom. hänförs sig till ett sådant tillämpningsärende enligt 10 § i lagen om pension för arbetstagare som behandlas av Pensionsskyddscentralen, ger centralen beslut också om de uppgifter som avses i 3 och 4 mom.

Återstående tid

82 §

Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid

Den inkomst som pension för återstående tid grundar sig på (*inkomst för återstående tid*) bestäms på grundval av de arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna och de till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid liggande inkomster som arbetstagaren har fått under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började (*granskningstid*). Inkomsten för återstående tid per månad är summan av dessa under granskningstiden erhållna arbetsinkomster, inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid och inkomster som avses i 4 mom., dividerad med sextio.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas

1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som avses i 80 § 3 mom., och

2) andra inkomster som ligger till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid till 100 procent.

Har en förmån som avses i 1 mom. på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas 523,61 euro i månaden när inkomsten för återstående tid bestäms. Har förmånen på grund av återgång till arbetet betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren när inkomsten för återstående tid bestäms.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas såsom inkomst 1 047,22 euro för varje hel månad för vilken arbetstagaren under granskningstiden har fått

1) grunddagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning till ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

2) utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice i form av grundstöd.

Den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen beaktas på det sätt som avses i 4 mom., om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Har arbetstagaren under granskningstiden inte några arbetsinkomster som berättigar till pension, räknas pensionsdelen för återstående tid inte heller till pensionen på basis av de inkomster som ligger till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid eller de inkomster som avses i 4 mom.

83 §

Hur tid för vård av barn inverkar på pension för återstående tid

Är en arbetstagares arbetsinkomster under den granskningstid som avses i 82 § 1 mom. mindre än den stabiliserade inkomstnivån på grund av vård av barn under tre år och leder detta till att pensionen enligt arbetspensionslagarna sjunker med minst 20 procent, betraktas på ansökan av arbetstagaren såsom arbetsinkomst enligt 82 § 1 mom. den arbetsinkomst som vårdtiden inte har minskat. I detta fall beaktas dock arbetsinkomster högst för de tio senaste åren.

84 §

Bestämmande av pension för återstående tid på grundval av inkomst under mindre än fem år

Har en arbetstagare arbetsinkomster som berättigar till pension, inkomster som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid eller inkomster för återstående tid enligt 82 § endast under det år under vilket arbetsförmågan började eller året innan, beaktas när inkomsten för återstående tid bestäms även inkomsterna under det år då arbetsförmågan började fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren har blivit arbetsförmögen.

Har arbetstagaren blivit arbetsförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han el-

ler hon fyller 23 år, är granskningstiden tiden mellan ingången av kalendermånaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av den månad under vilken arbetsförmågan började. I detta fall är inkomsten för återstående tid per månad summan av de inkomster för återstående tid som avses i 82 § och som erhållits under granskningstiden, dividerad med det antal månader som ingår i samma period, dock med högst 60.

85 §

Andel enligt denna lag av inkomster för återstående tid

Beaktas återstående tid i en arbetstagares pension på basis av flera olika arbetspensionslagar, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag en lika stor andel av summan av inkomsterna för återstående tid som den andel arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av de sammanlagda inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 82 eller 84 §.

Andra omständigheter som inverkar på invalidpensionens belopp

86 §

Pension på tidigare grunder

Om en arbetstagare som har fått rehabiliteringspenning enligt denna lag beviljas invalidpension på grund av arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att perioden med rehabiliteringspenning löpte ut, bestäms pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha bestäms om arbetsförmågan hade börjat vid ingången av perioden med rehabiliteringspenning.

Beviljas en arbetstagare som har fått invalidpension senare invalidpension på grund av sådan ny arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit sedan den tidigare invalidpensionen upphörde, bestäms den nya invalidpensionen enligt samma grunder som den tidigare beviljade invalidpensionen. Förfarandet är detsam-

ma om en arbetstagare som fått invalidpension beviljas ny invalidpensionen med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som legat till grund för den tidigare invalidpensionen.

Om en arbetstagare som har fått invalidpension beviljas ålderspension som börjar innan två år har förflutit från det att invalidpensionen upphörde, bestäms ålderspensionen enligt samma grunder som den ovan nämnda invalidpensionen.

87 §

Engångsförhöjning av invalidpension

En engångsförhöjning läggs till arbetstagarens invalidpension från ingången av det kalenderår fram till vilket det har gått fem kalenderår sedan pensionen började. Förhöjningen görs inte om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen har fyllt 55 år. Någon engångsförhöjning görs inte på rehabiliteringstillägg.

Engångsförhöjningen räknas ut på basis av summan av de pensioner som beviljats arbetstagaren enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningen är 21 procent, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är 24—26 år. Förhöjningsprocentsatsen sjunker för varje levnadsår med 0,7 procentenheter.

Livslängdskoefficient

88 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Pensionsskyddet anpassas till förändringen i den förväntade medellivslängden genom att pensionen, när ålderspensionen börjar, omräknas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen däremot börjar före det år då arbetstagaren fyller 62 år, omräknas ålders-

pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket pensionen började.

När en invalidpension ändras till ålderspension vid 63 års ålder, justeras pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om livslängdskoefficienten så som föreskrivs i 83 § i lagen om pension för arbetstagare.

Fastställande av familjepension

89 §

Grund för familjepension

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt denna lag som förmånslåtaren fick vid sin död. När familjepensionen grundar sig på ålderspension, beaktas ålderspensionen utan den omräkning med livslängdskoefficienten som avses i 88 §. Pension som förmånslåtaren tjänat in under sin tid med pension läggs till den pension efter förmånslåtaren som familjepensionen grundar sig på.

Om förmånslåtaren vid sin död inte fick sådan pension som avses i 1 mom., räknas som grund för familjepensionen den pension ut som förmånslåtaren skulle ha fått om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

Om förmånslåtaren vid sin död fick invalidpension som inte inkluderade en i 87 § avsedd engångsförhöjning, ökas förmånslåtarens invalidpension, vilken räknas ut som grund för familjepensionen, med en engångsförhöjning från ingången av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension och på basis av den beviljad familjepension tillsammans har fortgått fem kalenderår. Om förmånslåtaren inte fick pension vid sin död, läggs engångsförhöjningen till den invalidpension som räknas ut som grund för familjepensionen, från ingången av det kalenderår fram till vilket familjepensionen har fortgått fem kalenderår. Procentsatsen för en-

gångsförhöjningen bestäms på det sätt som avses i 87 § 2 mom. enligt den ålder som förmånslåtare skulle ha uppnått vid tidpunkten för förhöjningen.

90 §

Efterlevande makes och tidigare makes pension

Av grunden för familjepensionen utgör efterlevandepensionen, om inte något annat följer av 93—98 §,

1) 6/12 om förmånstagare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande maken och ett barn,

2) 5/12 om förmånstagare är den efterlevande maken och två barn,

2) 3/12 om förmånstagare är den efterlevande maken och tre barn, och

4) 2/12 om förmånstagare är den efterlevande maken och fyra eller flera barn.

Storleken av familjepensionen för en tidigare make till förmånslåtare bestäms så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 1 mom. blir lika stor som vad 60 procent av det underhållsbidrag som förmånslåtare har betalat till sin tidigare make utgör av förmånslåtarens pension enligt 89 §. Är den efterlevande maken också förmånstagare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen.

91 §

Barnpensionens belopp

Av grunden för familjepensionen utgör barnpensionernas sammanlagda belopp, om inte något annat följer av 97 eller 98 §,

1) 4/12 om det finns ett barn,

2) 7/12 om barnen är två,

3) 9/12 om barnen är tre, och

4) 10/12 om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionen fördelas jämnt mellan de barn som är förmånstagare.

92 §

Justering av familjepension

Familjepensionens belopp och dess fördelning mellan förmånstagarna justeras, om antalet förmånstagare förändras. Justeringen görs från ingången av kalendermånaden efter förändringen.

Familjepensionens belopp justeras också när en engångsförhöjning i enlighet med 89 § 3 mom. läggs till den invalidpension som ligger till grund för familjepensionen. I detta fall justeras familjepensionen från samma tidpunkt som den då engångsförhöjningen läggs till.

93 §

Minskning av efterlevandepension

Pensioner som den efterlevande maken får på basis av förvärvsarbete och som grundar sig på arbetspensionslagarna och därmed jämförbara lagar minskar efterlevandepensionen. När efterlevandepensionen minskas beaktas de pensioner som den efterlevande maken får, utan avdrag för de primära förmåner som avses i 97 och 98 §, och den efterlevande makens delinvalidpension beaktas till ett belopp som motsvarar full invalidpension. När efterlevandepensionen minskas beaktas dessutom en förmån som motsvarar ovan nämnda pension och som betalas eller borde betalas till den efterlevande maken från utlandet eller på basis av anställning vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation.

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom., betraktas som den efterlevande makens arbetspension dock den kalkylerade pension som denne skulle ha bevil-

jats om han eller hon på förmånslåtarens dödsdag hade blivit arbetsförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension (*den efterlevande makens kalkylerade pension*). Om den efterlevande maken har arbetat utomlands eller varit anställd av en institution inom Europeiska gemenskaperna eller av en internationell organisation, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som den efterlevande maken skulle ha beviljats om hans eller hennes arbete som hänför sig till försäkringstid som grundar sig på en anställning utomlands, vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation hade omfattats av denna lag.

Om pensionskassan meddelar beloppet av den efterlevande makens kalkylerade pension till den pensionsanstalt som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn för bestämmande av efterlevandepensionen enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn, har den efterlevande maken rätt att av pensionskassan på begäran få ett beslut om beloppet av den kalkylerade pensionen.

94 §

Tidpunkt för minskning av efterlevandepension

Efterlevandepensionen minskas från ingången av den sjunde kalendermånaden efter förmånslåtarens död. Om den efterlevande maken vid förmånslåtarens död har fyllt 65 år eller om han eller hon får i 93 § 1 mom. nämnd pension, minskas efterlevandepensionen dock från ingången av kalendermånaden efter förmånslåtarens död.

Om ett eller flera barn som har rätt till barnpension efter förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som denne och den efterlevande maken, minskas efterlevandepensionen inte förrän det yngsta barnet fyller 18 år. Som den efterlevande makens kalkylerade pension betraktas då den invalidpension som

denne skulle ha beviljats om han eller hon när det yngsta barnet fyller 18 år hade blivit arbetsförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

95 §

Grund för minskning av efterlevandepension samt belopp

Efterlevandepensionen minskas, om den efterlevande makens i 93 § avsedda arbetspensioner överstiger grunden för minskningen av pensionen. Minskningen av pensionen är 50 procent av skillnaden mellan de arbetspensioner som avses i 93 § och grunden för minskningen av pensionen. Grunden för minskningen av pensionen är

1) 649,69 euro per månad, om förmånslåtarens enligt 89 § beräknade pension och andra arbetspensioner tillsammans överstiger nämnda belopp,

2) det sammanlagda beloppet av förmånslåtarens enligt 89 § beräknade pension och andra arbetspensioner, om det sammanlagda beloppet av dessa arbetspensioner överstiger 324,77 euro men inte 649,69 euro,

3) 324,77 euro, om det sammanlagda beloppet av de arbetspensioner som nämns i 1 punkten är högst 324,77 euro.

Vid bestämmande av grunden för minskning av pension beaktas på det sätt som föreskrivs i 93 § 1 och 2 mom. en förmån som motsvarar i 1 mom. 1 och 2 punkten avsedda arbetspensioner och som betalas från utlandet eller på basis av en anställning vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation.

Om den efterlevande maken har rätt att utöver efterlevandepension enligt denna lag få efterlevandepension enligt någon annan arbetspensionslag, avdras från efterlevandepensionen enligt denna lag ett belopp som utgör en lika stor del av den ovan avsedda minskningen som efterlevandepensionen enligt denna lag utgör av alla

efterlevandepensionerna enligt arbetspensionslagarna.

När efterlevandepensionen minskas omräknas efterlevandepensionen med den livslängds-koefficient enligt 88 § som har fastställts för det år då efterlevandepensionen minskas.

96 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på grundval av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller då efterlevandepensionen minskas första gången, och

3) summan av de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 93 § har fastställts för den efterlevande maken.

Den genomsnittliga förvärvsinkomst som avses i 1 mom. räknas ut på grundval av den efterlevande makens förvärvsinkomster under sex månader före ansökan, och minskningen av pensionen i enlighet med 1 mom. görs tidigast från ingången av denna retroaktiva period.

Efterlevandepensionen justeras, om det i den efterlevande makens förhållanden sker en sådan förändring att villkoren i 1 mom. inte längre uppfylls. Dessutom justeras efterlevandepensionen, om den efterlevande maken beviljas pension enligt arbetspensionslagarna i någon annan form än deltidspension.

När efterlevandepensionen justeras används samma grund för minskning av pensionen som när efterlevandepensionen första gången minskades.

5 kap.

Primära förmåner som dras av från pension

97 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag avdras en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) dagpenning eller olycksfallspension som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring,

2) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen,

3) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring,

4) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

5) livränta beviljad med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), och

6) dagpenning eller olycksfallspension beviljad med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst.

Om en arbetstagare har rätt till en i 1 mom. nämnd förmån, betalas i pension enligt denna lag av skillnaden mellan summan av alla arbetspensioner och den förmån som nämns i 1 mom. en lika stor del som pensionen enligt denna lag utgör av samtliga arbetspensioner.

98 §

Avdrag för förmåner från utlandet

Som primär förmån betraktas även en sådan förmån från en annan stat som motsvarar en förmån som avses i 97 § 1 mom.

Om, när arbetstagarens pension bestäms, återstående tid skall beaktas enligt pensionslagstiftningen i två eller flera EU- eller EES-länder eller länder med vilka en överenskommelse om social trygghet ingåtts, förhindras överlappande återstående tid genom att återstående tid bevil-

jas på basis av denna lag i samma förhållande som förhållandet mellan arbetstagarens försäkringstid enligt arbetspensionslagarna och försäkringstiden i alla länder som beviljar återstående tid.

99 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån

Beviljas pensionstagaren en primär förmån eller ändras beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag av någon annan orsak än en indexjustering, justeras pensionsbeloppet. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har avdragits en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension avdras dock inte dagpenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfall i militärtjänst, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett olycksfall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension.

Familjepensionens belopp justeras, om pensionstagaren beviljas familjepension som motsvarar en primär förmån eller familjepension enligt arbetspensionslagarna och från familjepension enligt denna lag har avdragits en primär förmån.

Pensionen justeras från den tidpunkt vid vilken en förmån som avses i 1 mom. beviljas eller från den tidpunkt vid vilken beloppet av förmånen eller en pension enligt denna lag ändras. Om pensionstagaren beviljas en i 98 § 1 mom. avsedd förmån från utlandet eller beloppet av en sådan förmån ändras, justeras pensionsbeloppet från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionskassan får kännedom om att en sådan förmån beviljas eller ändras.

Pensionsbeloppet justeras inte, om den primära förmånen beviljas eller dess belopp ändras för högst fyra månader från det att förmånen började eller ändrades.

100 §

Regressrätt

Pension enligt denna lag kan beviljas utan avdrag till dess att beloppet av den primära förmånen har blivit slutligt bestämt. Pensionstagarens rätt till den primära förmånen övergår på pensionskassan till den del förmånen hade minskat pensionen.

6 kap.

Beaktande av förändringar i löne- och prisnivån

101 §

Justering av inkomstgränser, belopp och årsinkomster med en lönekoeficient

De inkomstgränser, belopp och gränobelopp som avses i denna lag justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Vid beräkningen av en pension justeras årsinkomsterna med lönekoeficienten till nivån det år under vilket pensionen börjar.

Inkomstgränserna, beloppen och gränobeloppen enligt denna lag motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 1 mom.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om lönekoeficienten så som föreskrivs i 100 § i lagen om pension för arbetstagare.

102 §

Indexjustering av pensionerna

En löpande pension justeras årligen från ingången av januari med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om arbetspensionsindex så som föreskrivs i 100 § i lagen om pension för arbetstagare.

7 kap.

Ansökan om pension och beslut

103 §

Pensionsansökan

Pension skall sökas hos pensionskassan på en blankett som Pensionsskyddscentralen fastställer för detta ändamål. Till ansökan skall fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet skall kunna avgöras.

Begravningsunderstöd skall sökas hos pensionskassan genom en skriftlig ansökan. Till ansökan skall fogas den utredning som behövs för att ärendet skall kunna avgöras.

Närmare bestämmelser om de blanketter och intyg som behövs för ansökan om pension och begravningsunderstöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

104 §

Utredning av hälsotillståndet hos den som ansöker om invalidpension

Den som ansöker om invalidpension skall lämna pensionskassan ett läkarutlåtande om sitt hälsotillstånd. Utlåtandet skall innehålla en vård- eller rehabiliteringsplan. Pensionskassan kan dock godkänna också ett läkarutlåtande av annat slag eller en motsvarande utredning. Pensionskassan kan också på egen bekostnad inhämta ett läkarutlåtande, om sökanden vårdas på sjukhus eller om det finns något annat särskilt skäl därtill.

Den som ansöker om invalidpension är skyldig att på anvisning av pensionskassan för utredning av nedsättningen i arbetsförmågan låta sig undersökas hos en av pensionskassan namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionskassan. Om sökanden utan godtagbart skäl vägrar låta sig undersökas, får pensionsansökan avgöras med stöd av sådan utredning som pensionskassan har tillgång till.

Pensionskassan är skyldig att ersätta den som ansöker om invalidpension för skäligen kostna-

der för den undersökning som avses i 2 mom. och för eventuella resor.

105 §

Ansökan om pension på en arbetstagares vägnar

Om en arbetstagare på grund av ålder, skada, sjukdom eller av någon annan orsak är oförmögen att själv ansöka om pension eller att i övrigt sköta sina pensionsärenden och saknar en intressebevakare, kan en av pensionskassan godkänd nära anhörig till arbetstagaren eller en person som har skött arbetstagaren, på arbetstagarens vägnar ansöka om pension och även i övrigt föra arbetstagarens talan i ärenden som gäller pension enligt denna lag.

106 §

Anhängiggörande av pensionsansökan

En pensionsansökan anses vara gjord den dag den inkommit till pensionskassan eller till någon annan pensionsanstalt som avses i arbetspensionslagarna eller till Pensionsskyddscentralen eller till ett ombud som pensionskassan, pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen har bemyndigat för ändamålet. Bestämmelserna om anhängiggörande av pensionsansökan gäller också anhängiggörande av ansökan om begravningsunderstöd.

107 §

Beslutsfattande och delgivning av beslut

Rätten till pension enligt denna lag och pensionsbeloppet avgörs genom beslut av pensionskassan eller någon annan behörig pensionsanstalt. Pensionskassan eller den behöriga pensionsanstalten skall avgöra pensionsansökan utan dröjsmål efter det att den har fått nödvändiga upplysningar.

Rätten till begravningsunderstöd enligt denna lag avgörs genom beslut av pensionskassan. Pensionskassan skall avgöra en ansökan om begravningsunderstöd utan dröjsmål efter det att den har fått nödvändiga upplysningar.

Pensionskassan eller någon annan behörig pensionsanstalt delger sitt beslut genom att sända beslutet per brev till mottagaren under den adress som han eller hon uppgett.

Närmare bestämmelser om maskinellt under-tecknande av pensionskassans och någon annan behörig pensionsanstalts beslut utfärdas genom förordning av statsrådet.

108 §

Behörig pensionsanstalt

Den behöriga pensionsanstalten inom den privata sektorn och den sista pensionsanstalten, vilka avses i denna lag, samt den behöriga pensionsanstaltens uppgifter bestäms på det sätt som föreskrivs i 106—111 § i lagen om pension för arbetstagare och i förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 111 § 3 mom. i nämnda lag.

8 kap.

Utbetalning av pension, dröjsmålsförhöjning och återkrav

109 §

Utbetalning av pension

Pensionen betalas till pensionstagaren, om inte något annat bestäms i detta kapitel.

Pensionen utbetalas månatligen i efterskott den sista dagen i varje kalendermånad på det konto pensionstagaren uppgett i ett penninginstitut som han eller hon valt. Om den sista dagen i kalendermånaden är en helgdag eller en helgfri lördag, utbetalas pensionen närmast föregående vardag.

110 §

Inledande, upphörande, avbrytande och indragning av utbetalning

Pension betalas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken rätten till pension uppkommit, om inte något annat följer av be-

stämmelserna i 3 kap. Pension utbetalas till utgången av den kalendermånad under vilken rätten till pension upphör.

Om pensionskassan har skäl att misstänka att pensionstagaren inte längre uppfyller villkoren för att få pension, kan pensionskassan avbryta utbetalningen av pensionen. Detta förutsätter att pensionskassan har begärt en utredning av pensionstagaren om omständigheter i anslutning till pensionsbeloppet eller pensionsrätten, men pensionstagaren inte lägger fram någon sådan utredning inom en skälig tid som pensionskassan anger.

Kan någon utredning om pensionstagarens död inte läggas fram, men är det sannolikt att han eller hon har avlidit genom drunkning, till följd av någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, kan pensionskassan dra in pensionen från den dag då pensionstagaren försvunnit.

111 §

Pension som engångsbelopp

Om beloppet av en ålderspension, familjepension eller full invalidpension före avdraget för en primär förmån understiger 20 euro per månad, kan pensionskassan betala ut pensionen som ett engångsbelopp.

Är beloppet av den pension som avses i 1 mom. minst 20 euro, men högst 50 euro per månad, kan pensionskassan betala ut pensionen som ett engångsbelopp, om pensionstagaren har underrättats om att pensionen betalas ut som ett engångsbelopp och om pensionstagaren inte har motsatt sig detta inom en skälig tid som pensionskassan anger.

Engångsbeloppet av invalidpension som beviljats tills vidare innehåller även den ålderspension som skall beviljas efter invalidpensionen.

När invalidpension betalas som ett engångsbelopp betalas den retroaktiva pensionen inte till sjukförsäkringsfonden.

När pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt betalar pension enligt en besluts-sammanställning som avses i 107 § i lagen om pension för arbetstagare, avses med pensionsbe-

loppet enligt 1 och 2 mom. summan av de pensioner som ingår i beslutssammanställningen.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om koefficienterna för engångsbelopp, vilka skall bestämmas enligt försäkringsmatematiska grunder.

112 §

Dröjsmålsförhöjning

Försenas utbetalningen av pension som avses i denna lag, skall pensionskassan betala den försenade pensionen förhöjd för dröjsmålstiden. Förhöjningen per år följer den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Skyldigheten att betala pensionen förhöjd gäller också de pensioner som pensionskassan betalar i egenskap av sista pensionsanstalt.

Skyldigheten att betala pensionen förhöjd enligt 1 mom. gäller inte den del av pensionen som betalas ut till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet eller till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa på grund av regressanspråk från någon av dem.

Dröjsmålsförhöjning som understiger 5,39 euro betalas inte.

113 §

Tid för vilken dröjsmålsförhöjning beräknas

Förhöjning av pension räknas ut för varje dag av dröjsmålstiden, dock inte för tiden innan tre månader förflutit från utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren hos pensionskassan framställt sina anspråk samt lämnat in en sådan utredning om pensionens grund som skäliga kan krävas av honom eller henne med beaktande även av pensionskassans möjligheter att inhämta utredning. Dröjsmålsförhöjningen räknas från förfallodagen för en sådan pensionspost som senare skall betalas med stöd av samma beslut.

Försenas utbetalningen av pension av en orsak som beror på pensionstagaren, är pensionskassan inte skyldig att betala pensionen förhöjd

för längre tid än från den dag då pensionskassan har fått kännedom om att hindret inte längre föreligger.

Försenas utbetalningen av pension till följd av en bestämmelse i lag eller ett avbrott i betalningsförmedlingen eller något annat liknande allmänt hinder, är pensionskassan inte skyldig att betala pensionen förhöjd för den dröjsmålstid som ett sådant hinder orsakat.

Vad som i 112 § och i 1—3 mom. i denna paragraf föreskrivs om dröjsmålsförhöjning av pension gäller också begravningsunderstöd.

114 §

Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till arbetsgivaren

Har pensionskassan beviljat en arbetstagare invalidpension retroaktivt och har arbetsgivaren för samma tid betalat arbetstagaren lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Har en arbetstagare i stället för invalidpension beviljats ålderspension retroaktivt på det sätt som avses i 52 § 3 mom. från ingången av månaden efter den under vilken han eller hon uppnådde 63 års ålder och har arbetsgivaren för samma tid betalat honom eller henne lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid med arbetsförmåga på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Har pensionskassan beviljat en arbetstagare invalidpension retroaktivt eller ålderspension i de fall som avses i 2 mom. och har arbetsgivaren för samma tid betalat honom eller henne lön för uppsägningstid i stället för lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Betalar arbetsgivaren lön till en arbetstagare för samma tid som den för vilken arbetstagaren får rehabiliteringspenning eller invalidpension jämte rehabiliteringstillägg, betalas rehabiliteringspenningen eller invalidpensionen och tillägget för denna tid på ansökan till arbetsgiva-

ren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Rehabiliteringspenningen eller pensionen och rehabiliteringstillägget betalas inte till arbetsgivaren till den del betalning med stöd av 115 § skall ske till sjukförsäkringsfonden och inte heller när arbetsgivaren med stöd av någon annan lag har fått ersättning för lön som arbetsgivaren har betalats.

115 §

Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till sjukförsäkringsfonden

Om en arbetstagare har fått sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen för samma tid som den för vilken han eller hon beviljas ålderspension, betalas ålderspensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den sjukdagpenning eller partiella sjukdagpenning som har betalats för samma tid.

Beviljas full invalidpension retroaktivt efter den primärtid som avses i 41 § 1 mom. och har för samma tid betalats dagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas invalidpensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den dagpenning eller partiella sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen som har betalats för samma tid.

Beviljas rehabiliteringspenning eller rehabiliteringstillägg retroaktivt för samma tid som den för vilken arbetstagaren har fått dagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget till sjukförsäkringsfonden till den del de till sina belopp motsvarar den dagpenning eller partiella sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen som har betalats för samma tid.

116 §

Betalning av pension till kommunen eller ett organ enligt socialvårdslagen

Om en arbetstagare har fått utkomststöd enligt 23 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) i förskott, skall pensionskassan till det organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) på dess yrkande betala för samma tid retroaktivt utgående pension eller del av den som ersättning för redan utbetalt utkomststöd.

Om en kommun eller samkommun har ordnat vård eller omvårdnad på institution eller familjevård för en pensionsberättigad, skall pensionskassan på yrkande av kommunen eller samkommunen betala kommunen eller samkommunen den pension som den pensionsberättigade har rätt till för tiden i vård eller omvårdnad på institution eller i familjevård för att användas på det sätt som föreskrivs i 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

117 §

Betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa

Om en arbetstagare tillfälligt har fått pension som utbetalats av Folkpensionsanstalten enligt 45 § i folkpensionslagen eller ovan nämnda pension och bostadsbidrag enligt 1 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) för samma tid för vilken arbetstagaren med anledning av ändringssökande beviljas pension enligt denna lag retroaktivt, skall pensionskassan betala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten på dess yrkande till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den förmån som Folkpensionsanstalten har betalat för samma tid till ett för stort belopp.

Pensionskassan kan betala en pension som den beviljat retroaktivt till Folkpensionsanstalten på det sätt som avses i 1 mom. även då den

1) fortsätter att betala ut rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande,

2) beviljar förmånstagaren familjepension enligt denna lag,

3) i enlighet med 136 § rättar ett tidigare beslut,

4) i övrigt justerar beloppet av en beviljad pension, eller

5) efter ett beslut om rättelse beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd.

Pension betalas dock inte till Folkpensionsanstalten för att ersätta bostadsbidrag som betalats till ett för stort belopp, om samtidigt retroaktiv pension inte betalas för att ersätta den pension som Folkpensionsanstalten har betalat till ett för stort belopp.

Har en arbetstagare fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice för samma tid för vilken han eller hon retroaktivt beviljas pension, skall pensionskassan på yrkande av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den arbetslöshetsdagpenning, det arbetsmarknadsstöd, det utbildningsstöd eller den utbildningsdagpenning som har betalats för samma tid.

Har en arbetstagare fått studiepenning, vuxenstudiepenning eller bostadstillägg enligt lagen om studiestöd (65/1994) för samma tid för vilken han eller hon retroaktivt beviljas annan pension än delinvalidpension, skall pensionsanstalten på yrkande av Folkpensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten till den del pensionen till sitt belopp motsvarar det studiestöd som har betalats för samma tid.

118 §

Tidsfrist för framställande av betalningsyrkande

I de fall som avses i 114—117 § betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden, arbetsgivaren, kommunen, samkommunen, ett organ inom socialvården, Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan endast under förutsättning att

betalningsyrkandet har framställts hos pensionskassan minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

119 §

Betalning av pension till ett organ enligt socialvårdslagen på basis av samtycke

Pensionskassan kan med pensionstagarens samtycke besluta att pensionen skall betalas till ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett organ i den kommun där pensionstagaren är bosatt för att användas till vård av pensionstagaren och av en person vars uppehälle pensionstagaren enligt 2 § i lagen om utkomststöd är skyldig att dra försorg om. Detta förutsätter att det inte kan anses vara ändamålsenligt att betala pensionen till pensionstagaren själv på grund av hans eller hennes levnadsvanor eller sjukdom eller av någon annan särskild orsak och en intressebevakare inte har förordnats för honom eller henne.

En framställning om betalning av en pension till ett organ som avses i socialvårdslagen kan göras av pensionstagaren, dennes make, någon annan anhörig, den som huvudsakligen sköter honom eller henne eller av det behöriga organet i kommunen.

Pension får inte i strid med pensionstagarens samtycke användas för något annat ändamål än för omvårdnaden under den månad för vilken pensionen har betalats ut.

120 §

Ordningen för utbetalning av pension

Om pension skall betalas till någon annan än pensionstagaren själv på basis av denna eller någon annan lag, och två eller flera myndigheter, kommuner, anstalter eller organ eller andra instanser har rätt till den, betalas pensionen i följande ordning:

1) till sjukförsäkringsfonden enligt 115 §,

2) som obetalda försäkringspremier till pensionsanstalten enligt 120 § 1 mom. i lagen om pension för företagare eller till Lantbruksföreta-

garnas pensionsanstalt enligt 28 § i lagen om pension för lantbruksföretagare,

3) till pensionsanstalten som återkrav av pension som betalats utan grund enligt 123 §,

4) till arbetsgivaren enligt 114 §,

5) till en arbetslöshetskassa eller Folkpensionsanstalten enligt 117 § 4 mom.,

6) till Folkpensionsanstalten enligt 117 § 1 eller 2 mom.,

7) till ett organ som avses i socialvårdslagen enligt 116 § 1 mom.,

8) till en kommun eller en samkommun enligt 116 § 2 mom.,

9) till Folkpensionsanstalten enligt 117 § 5 mom.,

10) till Patientförsäkringscentralen enligt 9 § i patientskadelagen (585/1986),

11) en betalning utan grund till en anstalt i ett EU- eller EES-land och till Schweiz enligt artikel 111.1 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av EG:s förordning om social trygghet,

12) till en utökningsmyndighet enligt 4 kap. 7 § i utökningslagen (37/1895),

13) en betalning utan grund av annan förmån än pension till en anstalt i ett EU- eller EES-land och till Schweiz enligt artikel 111.2 och 111.3 i rådets förordning om tillämpning av EG:s förordning om social trygghet,

14) en betalning utan grund av pension och annan förmån till en anstalt i ett land som ingått en överenskommelse om social trygghet enligt bestämmelserna i en överenskommelse om social trygghet, samt

15) till ett organ som avses i socialvårdslagen enligt 119 §.

121 §

Överföring eller pantsättning av pension samt förbud mot utmätning av begravningsunderstöd eller någon annan kostnadsersättning

Pension får inte överföras på någon annan person. Ett avtal som avser pantsättning av pension är ogiltigt.

Begravningsunderstöd eller annan kostnadsersättning som betalas enligt denna lag får inte mätas ut.

122 §

Preskription av pension och begravningsunderstöd

Rätten att få pension och begravningsunderstöd preskriberas fem år efter den dag då pensionen borde ha betalats ut eller då förmånslåtarens dog, om inte preskriptionen har avbrutits innan dess. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid löpa. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Preskriptionstiden kan förlängas på det sätt som anges i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

123 §

Återkrav av pension som betalats utan grund

Om pension har betalats till ett större belopp än vad mottagaren har rätt till, skall pensionskassan återkräva den pension som betalas utan grund.

Pensionskassan kan helt eller delvis avstå från att återkräva en pension som betalats utan grund, om detta anses skäligt och betalningen av pensionen inte kan anses ha berott på pensionstagarens eller dennes företrädares svikliga förfarande. Pensionskassan kan avstå från att återkräva en pension som betalats utan grund även när det belopp som skall återkrävas är ringa.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas också när pensionskassan i egenskap av pensionsanstalt inom den privata sektorn eller sista pensionsanstalt har betalat ut pension enligt pensionslagarna för den privata sektorn utan grund. Om pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt har betalat ut pension enligt pen-

sionslagarna för den offentliga sektorn utan grund, fattas återkravsbeslutet av berörda pensionsanstalt inom den offentliga sektorn enligt vad som föreskrivs i den lag som gäller den. Pensionskassan ger i egenskap av sista pensionsanstalt en beslutssammanställning över de pensioner som skall återkrävas och återkräver beloppet.

Beslut om återkrav av en pension som betalats utan grund skall fattas inom fem år räknat från den dag pensionen betalades ut. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid löpa. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som anges i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

124 §

Kvittning av pension som betalats utan grund

Pensionsanskassan kan också återkräva pension som den betalat utan grund genom kvittning mot framtida pensionsposter. Från den pensionspost som i varje enskilt fall skall betalas ut får dock inte utan pensionstagarens samtycke dras av mer än en sjättedel av den del av pensionsposten som återstår då på denna verkställts förskottsinnehållning enligt lagen om förskotts-
uppbörd (1118/1996).

Om pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt genomför återkravet genom kvittning, skall såsom den pensionspost som avses i 1 mom. betraktas det sammanlagda beloppet av de pensionsposter som pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt skall betala.

9 kap.

Ändringssökande

125 §

Att söka ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003).

I ett beslut som pensionskassan har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden så som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvärärende får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen så som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

I Pensionsskyddscentralens beslut enligt 108 § i denna lag och enligt 111 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare om vilken pensionsanstalt som är behörig att handlägga en pensionsansökan får ändring inte sökas genom besvär.

126 §

Att söka ändring i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning och i det sammanfattande meddelandet om EU-beslut

På en beslutssammanställning som pensionskassan gett i egenskap av sista pensionsanstalt tillämpas vad som i detta kapitel föreskrivs om beslut. Om pensionskassans beslut ingår i den beslutssammanställning som en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn har gett i egenskap av sista pensionsanstalt, får ändring i beslutssammanställningen sökas och skall besvärärendet behandlas så som bestäms i pensionslagarna för den offentliga sektorn.

Den som har varit försäkrad i två eller flera EU-länder och som är missnöjd med ett beslut som pensionskassan meddelat enligt denna lag, får söka ändring i beslutet efter att ha fått det sammanfattande meddelande med alla EU-länders beslut som avses i artikel 48 i rådets förordning om tillämpning av EG:s förordning om social trygghet. I ett beslut som pensionskassan meddelat om förutsättningarna för att få invalidpension får dock ändring sökas så som föreskrivs i denna lag.

127 §

Tid för sökande av ändring

Tiden för sökande av ändring är 30 dagar från den dag då parten har fått del av det beslut som pensionskassan eller besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat. En part anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som parten har uppgett, om det inte visas något annat i samband med att ändring söks.

128 §

Grundbesvär över debitering

En part får anföra grundbesvär över en debitering, om han eller hon anser att en debitering av en pensionsförsäkringsavgift som med stöd av denna lag påförts av pensionskassan eller en innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift som arbetsgivaren verkställt på basis av 142 eller 143 § strider mot lag. Grundbesvär skall anföras skriftligen hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden senast inom två år från ingången av året efter det år under vilket fordran påfordes eller debiterades.

Om grundbesvär anförs med anledning av utmätning, gäller dessutom vad som i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961) bestäms om grundbesvär.

129 §

Inlämnande av besvärsskrift

En part skall lämna in en besvärsskrift som gäller ett beslut som meddelats av pensionskassan eller besvärsnämnden för arbetspensionsärenden till pensionskassan inom den föreskrivna tiden för sökande av ändring.

130 §

Rättelse av beslut i samband med att ändring söks

Pensionskassan undersöker om den själv kan rätta sitt beslut. Om pensionskassan till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. Ändring i rättelsebeslutet får sökas på det sätt som föreskrivs i detta kapitel.

Om pensionskassan har gett en beslutssammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt, skall den till den del besvären gäller pensionskydd som verkställs av pensionsanstalten inom den offentliga sektorn innan ärendet behandlas begära ett utlåtande av pensionsanstalten inom den offentliga sektorn. Gäller besvären enbart bedömning av arbetsförmågan begärs dock inte något utlåtande.

Om pensionskassan och alla andra pensionsanstalter vilkas beslut besvären gäller godkänner ändringssökandens yrkanden, ger pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt en ny, rättad beslutssammanställning. Pensionskassan ger en ny, rättad beslutssammanställning även då besvären över sammanställningen gäller enbart bedömning av arbetsförmågan och pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt godkänner de yrkanden som framställts i den besvärsskrift som tillställts den. I en på detta sätt rättad beslutssammanställning får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i detta kapitel.

Om pensionskassan endast delvis rättar sitt tidigare beslut, skall den meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

131 §

Överföring av besvär till besvärinstans

Godkänner pensionskassan inte ändringssökandens yrkanden till alla delar, skall den inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften och sitt utlåtande om besvären till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Gäller besvären ett beslut som meddelats av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, skall pensionskassan sända besvärsskriften och sitt utlåtande till försäkringsdomstolen inom den nämnda tiden.

Godkänner pensionskassan de yrkanden som framställts i besvärsskriften helt eller delvis efter det att besvärsskriften har inlämnats till besvärinstansen, kan pensionskassan meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. Besvärinstansen skall utan dröjsmål underrättas om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Pensionskassan kan avvika från den tidsfrist som nämns i 1 mom., om inhämtandet av tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall då utan dröjsmål underrättas om att tilläggsutredning inhämtas. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock sändas till besvärinstansen senast 60 dagar från besvärstidens utgång.

Har pensionskassan gett en beslutssammansättning i egenskap av sista pensionsanstalt och begärt ett i 130 § 2 mom. avsett utlåtande av en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn, och rättar den inte sitt beslut i enlighet med ändringssökandens yrkande, skall pensionskassan inom 60 dagar från besvärstidens utgång tillställa den besvärinstans som avses i 1 mom. besvärsskriften samt de utlåtanden som getts med anledning av den.

132 §

Besvär som inkommit efter besvärstidens utgång

Har besvär som anförs hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkrings-

domstolen kommit till pensionskassan eller till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen efter utgången av den tid som bestäms i 127 eller 128 §, kan besvären ändå tas upp till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

133 §

Verkställighet av beslut

Ett beslut som pensionskassan meddelat skall, även om ändring har sökts, iaktas till dess ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ett lagakraftvunnet beslut av pensionskassan och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden får verkställas såsom en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

134 §

Rättelse av skriv- eller räknefel

Pensionskassan skall rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra jämförbara klara fel i sitt beslut. Ett fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part.

135 §

Rättelse av sakfel

Pensionskassan kan undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt, om beslutet grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, eller om det har skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades.

Pensionskassan får inte ändra sitt beslut eller undanröja det till en parts nackdel, om inte parten samtycker till detta.

136 §

Rättelse av lagakraftvunnet beslut på basis av ny utredning

Pensionskassan skall pröva ett ärende som avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut på nytt, om nya upplysningar framkommer i ärendet. Pensionskassan kan då utan hinder av det tidigare lagakraftvunna beslutet bevilja en förvägrad pension eller justera en redan beviljad pension till ett större belopp. Även besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. Ändring i ett sådant beslut får sökas på det sätt som föreskrivs i 125—127 §.

137 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som pensionskassan meddelat med stöd av denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på yrkande av den försäkrade eller pensionskassan undanröja beslutet och förordna ny behandling av ärendet. Besvärsnämnden skall ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. I ett sådant beslut får ändring sökas i enlighet med 125—127 §.

Om ett lagakraftvunnet beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen meddelat med stöd av denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan försäkringsdomstolen på yrkande av parten eller pensionskassan undanröja beslutet och förordna ny behandling av ärendet. Försäkringsdomstolen skall ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs.

Om pensionskassan yrkar att ett beslut skall undanröjas, kan den avbryta utbetalningen av en pension eller betala pensionen enligt sitt yrkande till dess ärendet har avgjorts på nytt.

Ansökan om undanröjande av ett beslut skall göras inom fem år från det att beslutet har vunnit

laga kraft. Av särskilt vägande skäl kan ett beslut även undanröjas på ansökan som gjorts efter utgången av den föreskrivna tiden.

III AVDELNINGEN

BESTÄMMELSER OM FÖRSÄKRING OCH FÖRDELNING AV KOSTNADER

10 kap.

Ordnande av pensionskydd och avgifter till pensionskassan*Ordnande av pensionskydd*

138 §

Arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionskydd för arbetstagarna

Arbetsgivaren skall ordna pensionskydd i pensionskassan för sådana arbetstagare som avses i 4 § senast den 10 dagen i den andra kalendermånaden efter arbetsmånaden.

139 §

Anmälningar som krävs för ordnandet och skötseln av pensionskydd

För ordnandet och skötseln av pensionskydd skall arbetsgivaren anmäla sina identifieringsuppgifter till pensionskassan och göra en månadsanmälan till pensionskassan separat för var och en av de arbetstagare som varit anställd hos arbetsgivaren under kalendermånaden. Månadsanmälan till pensionskassan skall göras senast den 10 dagen i den andra kalendermånaden efter arbetsmånaden och i anmälan skall i enlighet med pensionskassans anmälningsförfarande uppges

- 1) arbetstagarens namn och personbeteckning,
- 2) arbetstagarens arbetsinkomst under kalendermånaden,

3) arbetstagarens antal dagar i kalendermånaden enligt 9 § som skall beaktas vid beräkningen av sänkt pensionsålder, och

4) arbetstagarens tjänsteställning i sjöfartsverkets sjömansregister vid utgången av månaden.

140 §

Arbetsgivarens rätt att få ett beslut om den arbetsinkomst som ligger till grund för försäkringen

På ansökan av arbetsgivaren skall pensionskassan meddela ett beslut om huruvida den lön eller någon annan ersättning som betalas till arbetstagaren är sådan arbetsinkomst på basis av vilken arbetsgivaren skall ordna pensionsskydd enligt denna lag.

Avgifter till pensionskassan

141 §

Pensionsförsäkringsavgift

För bekostandet av pensionsskydd enligt denna lag är arbetsgivaren och arbetstagaren skyldiga att vardera betala en lika stor pensionsförsäkringsavgift till pensionskassan. Den arbetsinkomst pensionsförsäkringsavgiften grundar sig på bestäms enligt 78 §. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan av pensionskassan procentsatserna för arbetsgivarens och arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift.

Staten deltar i bekostandet av pensionsskydd enligt denna lag så som bestäms i 152 §.

142 §

Innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift, betalning av pensionsförsäkringsavgift och indrivning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift

Arbetsgivaren är skyldig att i samband med lönebetalningen på arbetstagarens lön (*arbetsin-*

komst) innehålla den pensionsförsäkringsavgift som arbetstagaren skall betala till pensionskassan.

Arbetsgivaren skall betala den pensionsförsäkringsavgift som han innehåller på arbetstagarens lön och sin egen motsvarande pensionsförsäkringsavgift till pensionskassan senast den 10 dagen i den andra kalendermånaden efter den lönebetalningsperiod som avses i 18 § 3 mom. i sjömanslagen (*förfalldag för pensionsförsäkringsavgift*). Inom samma tid skall arbetsgivaren kalendermånadsvis sända pensionskassan en redovisning över pensionsförsäkringsavgifterna per fartyg av vilken framgår beloppet av de pensionsförsäkringsavgifter som innehållits på arbetstagarnas löner och arbetsgivarens motsvarande pensionsförsäkringsavgift.

Om arbetsgivaren inte senast på förfalldagen har betalat den pensionsförsäkringsavgift som han innehållit av arbetstagaren till pensionskassan, har pensionskassan rätt att inkräva premien på arbetstagarens vägnar.

143 §

Retroaktiv innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift

Om innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift helt eller delvis inte har verkställts, har arbetsgivaren rätt att innehålla det felande beloppet på lön som utbetalas till arbetstagaren senare. Innehållningen skall dock ske före utgången av det andra kalenderåret efter utbetalningen av lönen.

144 §

Innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift på lön som betalas av en ställföreträdande betalare

Arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift innehålls också på lön som betalas av en ställföreträdande betalare.

145 §

Arbetsgivarens ansvar för pensionsförsäkringsavgifter som inte har innehållits av arbetstagarerna

Arbetsgivaren är ansvarig gentemot pensionskassan för den pensionsförsäkringsavgift som arbetsgivaren inte har innehållit på arbetstagarrens lön.

146 §

Dröjsmålsränta på pensionsförsäkringsavgift

Om en arbetsgivare har försummat att betala pensionsförsäkringsavgiften senast på förfalldagen, skall arbetsgivaren till pensionskassan för dröjsmålstiden betala en dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen.

147 §

Utsökning av pensionsförsäkringsavgifter

En pensionsförsäkringsavgift som påförts med stöd av denna lag får inklusive dröjsmålsränta utmätas utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

Pensionsförsäkringsavgifter, om vilkas betalning det har getts en förbindelse som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten, får hos den som gett förbindelsen utmätas på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

Om arbetsgivaren eller den som har gett en förbindelse som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten är ett företag eller en sammanslutning, för vars förpliktelser en delägare eller bolagsman svarar såsom för egen skuld, kan en pensionsförsäkringsavgift som påförts med stöd av denna lag utmätas hos delägaren eller bolagsmannen på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

148 §

Preskription av pensionsförsäkringsavgifter

Pensionskassan skall påföra en pensionsförsäkringsavgift som baserar sig på denna lag inom fem år från den förfalldag för en pensionsförsäkringsavgift som anges i 142 § 2 mom.

Om en arbetstagers arbetsinkomst på det sätt som avses i 81 § 3 mom. med stöd av arbetstagarrens utredning eller av annan anledning har utökats retroaktivt med till pension berättigande arbetsinkomster som är mer än fem år gamla, skall pensionskassan på basis av dessa arbetsinkomster påföra pensionsförsäkringsavgiften inom tio år från den förfalldag för pensionsförsäkringsavgiften som anges i 142 § 2 mom.

149 §

Återbetalning när arbetstagarrens pensionsförsäkringsavgift har innehållits utan grund

Arbetsgivaren skall på arbetstagarrens yrkande till arbetstagarren återbetala en pensionsförsäkringsavgift som har innehållits utan grund på arbetstagarrens lön eller den del av avgiften som överstiger arbetstagarrens pensionsförsäkringsavgift.

150 §

Preskription av återbetalning av pensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund och av arbetstagarrens pensionsförsäkringsavgift som innehållits på arbetstagarrens lön utan grund

Återbetalningen av en pensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund och av arbetstagarrens pensionsförsäkringsavgift som innehållits på arbetstagarrens lön utan grund preskriberas fem år från den dag då avgiften betalades eller arbetstagarrens pensionsförsäkringsavgift innehölls på arbetstagarrens lön, om inte preskriptionen har avbrutits före det. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år

lång preskriptionstid. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som anges i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

151 §

Förhöjning på grund av försummelse

Pensionskassan kan enligt uppskattning påföra en arbetsgivare, eller den som gett pensionskassan en förbindelse enligt 4 § 2 mom. 4 punkten om betalning av pensionsförsäkringsavgiften, en högst till det dubbla beloppet förhöjd skälig pensionsförsäkringsavgift, om arbetsgivaren eller den som gett nämnda förbindelse försummar

1) att lämna de uppgifter som avses i 139 § inom den tid som anges i lagrummet, eller

2) att lämna den redovisning som avses i 142 § 2 mom. inom den tid som anges i lagrummet.

Den förhöjda pensionsförsäkringsavgiften för den tid under vilken ovan nämnda skyldigheter försummas fastställs med hänsyn till hur länge försummelsen pågått, om försummelsen varit upprepad och andra med dem jämförliga omständigheter med anknytning till bedömningen av försummelsens klandervärdhet. Pensionskassan skall på begäran meddela arbetsgivaren eller den som gett den nämnda förbindelsen ett överklagbart beslut om den förhöjda pensionsförsäkringsavgiften.

152 §

Statens andel

Staten är skyldig att till pensionskassan betala en tredjedel av alla de pensioner och rehabiliteringspenningar enligt denna lag som pensionskassan eller någon annan pensionsanstalt betalar.

Staten betalar varje år i förskott ett belopp som motsvarar vad staten uppskattas komma att betala som sin andel.

Närmare bestämmelser om betalningen av statens andel och förskott utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 kap.

Fördelningen av kostnader mellan pensionsanstalterna

153 §

Bestämmande av pensionens ansvarsfördelningsdel

För pension enligt denna lag ansvarar pensionskassan ensam till den del som pensionen överstiger ett belopp som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare.

För det belopp av pensionen enligt denna lag som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare och för hela beloppet av rehabiliteringspenning enligt denna lag ansvarar pensionskassan enligt vad som föreskrivs i 154—159 §.

Närmare bestämmelser om beräkningen av det belopp av en pension enligt denna lag som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

154 §

Pensionskassans ansvar för ålderspensionen

Pensionskassan svarar för

1) den del av en arbetstagares och pensionstagares ålderspension som grundar sig på arbetstagarens arbete före det år under vilket han eller hon fyller 55 år och som motsvarar en pensions-tillväxt på en halv procent per år med 65 år som pensionsålder och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet givna beräkningsgrunderna; i pensionskassans ansvar ingår dock inte förhöjningar till följd av i 101 § avsedd justering av årsinkomsterna med lönekoeficienten eller i 102 § avsedd indexjustering av löpande pensioner och inte heller ändringar på grund av livslängdskoefficienten,

2) det belopp som i enlighet med 155 § och de av social- och hälsovårdsministeriet givna beräkningsgrunderna har överförts till den del av ålderspensionen som pensionskassan svarar för, och

3) det belopp som separat för utökande av den fonderade delen har överförts till den ålderspensionsdel som pensionskassan svarar för.

155 §

Komplettering av ålderspensionsansvaren med en avsättningskoefficient för pensionsansvaret

För utökande av fonderingen kompletteras årligen de fonderade delarna av ålderspensionerna med ett belopp som beräknas med hjälp av den avsättningskoefficient för pensionsansvaret enligt 171 § i lagen om pension för arbetstagare som ingår i beräkningsgrunderna enligt 202 § i denna lag.

156 §

Pensionskassans ansvar för invalidpensionen

Pensionskassan svarar för kostnaderna för sådan invalidpension i fråga om vilken den försäkrades sammanlagda arbetsinkomster enligt denna lag och lagen om pension för arbetstagare under de två senaste kalenderåren av den granskningstid som avses i 82 § uppgår till minst 12 566,70 euro, i samma förhållande som de i pensionskassan försäkrade, av denna lag omfattade arbetsinkomsternas andel utgör av det sammanlagda beloppet av motsvarande arbetsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 3 § och arbets- och förvärvsinkomsterna enligt 80 § och 82 § 2 mom. under de nämnda kalenderåren.

Pensionskassan svarar inte för invalidpensionen till den del de i pensionskassan försäkrade arbetsinkomsterna som omfattas av denna lag understiger 2 094,45 euro under de i 1 mom. nämnda två kalenderåren.

Till den ovan i 1 mom. avsedda pensionen räknas också en pensionsdel som erhålls med stöd av lagen om pension för arbetstagare.

Pensionskassans ansvar omfattar dock inte

1) rehabiliteringstillägg enligt 30 §; pensionskassans ansvar omfattar inte heller tillägget till den del som det hänför sig till den i 153 § 1 mom.

avsedda del med vilken beloppet av en pension enligt denna lag överstiger pension enligt lagen om pension för arbetstagare,

2) en pensionsdel som intjänats för sådan oavlönad tid som avses i 80 §,

3) förhöjning till följd av sådan indexjustering enligt 102 § som gjorts efter pensionens början, och inte heller

4) engångsförhöjning av invalidpension enligt 87 §.

157 §

Pensionskassans ansvar för rehabiliteringspenningen och övriga rehabiliteringskostnader

Pensionskassans ansvar för rehabiliteringspenningen är lika stort som ansvaret enligt 156 § för en sådan invalidpension som den försäkrade skulle ha rätt till om han eller hon vid den tidpunkt som avses i 28 § hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till invalidpension.

Pensionskassan svarar i egenskap av pensionsanstalt som sörjer för rehabiliteringen ensam för andra rehabiliteringskostnader än de som orsakas av rehabiliteringsstödet och rehabiliteringspenningen.

158 §

Pensionskassans ansvar för en pensionsdel som intjänats för oavlönad tid

För den pensionsdel som intjänats på grundval av ovan i 80 § avsedd oavlönad tid svarar, i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade arbetsinkomsterna, de pensionsanstalter gemensamt som sköter pensionsskyddet enligt de lagar som nämns i 3 § 1 och 2 mom. De grunder för pensionskassans eventuella förskott och slutliga avgifter som en ansökan från Pensionsskyddscentralen gäller samt tidpunkterna för betalning av dem ingår i de ansvarsfördelningsgrunder som nämns i 183 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

159 §

*Pensionskassans ansvar för förmåner som skall
bekostas gemensamt*

Pensionskassan och de pensionsanstalter som sköter pensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare svarar gemensamt för följande kostnader till den del dessa inte bekostas av någon annan:

1) andra ålders- och invalidpensioner än de som avses i 154 och 156 §, med undantag för belopp enligt 174 och 175 § i lagen om pension för arbetstagare,

2) de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 154—157 § angivna beloppen; kostnaderna för rehabiliteringspenningen anses då helt bli bestämda utifrån den pensionslag enligt vilken rehabiliteringspenningen beviljats,

3) familjepension,

4) deltidspension,

5) rehabiliteringstillägg; till tillägget räknas då också den del av tillägget som hänför sig till den i 153 § 1 mom. avsedda del med vilken en pension enligt denna lag överstiger pension enligt lagen om pension för arbetstagare,

6) kostnader på grund av ändringar i social- och hälsovårdsministeriets beräkningsgrunder för ansvarsskulden och pensionsansvaret,

7) kostnader på grund av överföringar som avses i 154 § 1 mom. 2 och 3 punkten, och

8) i 179 § 1 mom. 1—8 punkten i lagen om pension för arbetstagare avsedda andelar i kostnaderna för pensionsskyddet enligt nämnda lag.

De i 1 mom. uppräknade kostnaderna, med undantag för kostnaderna för rehabiliteringspenning, omfattar inte pensionsdelar som avses i 158 §.

Pensionskassans andel av de i 1 mom. 1 punkten avsedda kostnaderna för ålderspensionerna, med undantag för kostnaderna för ålderspensioner som betalats som engångsbelopp i anslutning till invalidpension, bestäms i förhållande till de medel som är avsedda för utgifter som bekostas gemensamt. Pensionskassans andel av de i 1 mom. 1 punkten avsedda kostnaderna för invalidpensionerna, kostnaderna för ålderspensioner

som betalats som engångsbelopp i anslutning till invalidpension samt de kostnader som avses i 1 mom. 2—5 punkten bestäms i förhållande till de i pensionskassan försäkrade arbetsinkomsterna. Pensionskassans andel av de kostnader som avses i 1 mom. 6 och 7 punkten bestäms så som föreskrivs närmare i de beräkningsgrunder som avses i 4 mom. Pensionskassans andel av kostnader motsvarande de kostnader som avses i 1 mom. 8 punkten, bestäms på samma sätt som de i 1 mom. avsedda kostnaderna som skall bekostas gemensamt.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om fördelningen av de i 1 mom. nämnda kostnaderna mellan pensionsanstalterna. De storheter som behövs för fördelningen av de kostnader som skall bekostas gemensamt bestäms i de beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet meddelar pensionskassan genom förordning.

160 §

Ansvar till följd av pensionskassans eller en annan pensionsanstalts konkurs

Om en pension, rehabiliteringsförmån, förhöjning till följd av indexförhöjning enligt 102 § eller registrerad tilläggsförmån som avses i 32 § 5 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare helt eller delvis inte längre är tryggad på grund av pensionskassans eller en i 1 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare avsedd pensionsanstalts konkurs, svarar pensionskassan och de i 1 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsanstalterna gemensamt för dessa i förhållande till de i pensionskassan och respektive pensionsanstalt försäkrade arbetsinkomsterna. Med pension enligt denna lag avses då i enlighet med 153 § 2 mom. den del av pensionen enligt denna lag som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare. Närmare bestämmelser om pensionskassans ansvar utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Pensionskassan och de i 1 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare avsedda pensions-

anstalterna svarar då gemensamt även för det utjämningsbelopp som avses i 14 § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och 79 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor upp till ett minimibelopp som bestäms enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda beräkningsgrunderna.

161 §

Ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader och utredning av kostnaderna

I fråga om pensionskassans ansvar för Pensionsskyddscentralens kostnader och i fråga om arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift, utredning av kostnaderna, beslut om kostnadsfördelning samt pensionskassans och andra pensionsanstalters rätt att komma överens om kostnadsfördelningen tillämpas 180 och 182—185 § i lagen om pension för arbetstagare.

12 kap.

Tillsynen över ordnandet av försäkring

162 §

Pensionskassans skyldighet att utöva tillsyn

Pensionskassan övervakar att arbetsgivarna fullgör sin försäkringsskyldighet enligt denna lag.

163 §

Pensionskassans och Pensionsskyddscentralens inspektionsrätt

Pensionskassan och Pensionsskyddscentralen har rätt att företa en inspektion i arbetsgivarens lokaler och att vidta andra tillsynsåtgärder för att utreda om arbetsgivaren har fullgjort sina skyldigheter enligt denna lag. Den arbetsgivare som inspektionen gäller skall vid inspektionen visa upp sin lönebokföring, sin arbetstidsbokföring samt, oberoende av framställnings- eller lagringsform, allt annat material som kan inverka

på den inspekterades skyldighet att teckna försäkring enligt denna lag.

Pensionskassan och Pensionsskyddscentralen har rätt att få handräckning av polisen och andra myndigheter för att kunna företa inspektioner.

I arbetsgivarens bostad får en inspektion företas endast om det finns motiverad anledning att misstänka att arbetsgivaren har försummat sin försäkringsskyldighet enligt denna lag och inspektionen är nödvändig för att få klarhet i saken. Bara polisen eller skattemyndigheten får företa en inspektion i arbetsgivarens bostad.

164 §

Kringgående och missbruk av skyldigheten att ordna pensionsskydd

Om en rättshandling

1) för att skyldigheten att ordna pensionskydd skall kunna kringgåas,

2) för att en pensionsförsäkringsavgift skall kunna undvikas,

3) för att pensionsskydd utan grund skall kunna ordnas, eller

4) av något annat liknande skäl har getts ett sådant innehåll som inte motsvarar sakens faktiska natur eller syfte, skall, när denna skyldighet att ordna pensionskydd avgörs eller när pensionsförsäkringsavgiften fastställs eller när ett pensionsärende behandlas, förfaras enligt sakens faktiska natur och syfte.

165 §

Pensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri

Bestämmelserna om arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri och grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri samt om straffet för dem i 29 kap. 4 a och 4 b § i strafflagen (39/1889) gäller också i denna lag avsedda arbetsgivare och företrädare för dessa som på det sätt som avses i de nämnda bestämmelserna i strafflagen har brutit mot sina skyldigheter enligt denna lag.

IV AVDELNINGEN

PENSIONS KASSANS FÖRVALTNING

13 kap.

Pensionskassans ledning

Pensionskassans förvaltningsorgan

166 §

Pensionskassans fullmäktige och styrelse

Pensionskassan har fullmäktige och styrelse. En person får inte samtidigt vara medlem i fullmäktige och medlem i styrelsen.

167 §

Utnämmande av fullmäktige och fullmäktiges sammansättning

Fullmäktige för pensionskassan utnämns av social- och hälsovårdsministeriet för tre kalenderår i sänder. Fullmäktige har tretton medlemmar och personliga suppleanter för dem. Av medlemmarna skall två företräda social- och hälsovårdsministeriet samt en kommunikationsministeriet. Av de övriga medlemmarna företräder fem arbetsgivarna och fem arbetstagarna. Av de sistnämnda skall tre företräda manskapet, en däcksbefälet och en maskinbefälet.

Social- och hälsovårdsministeriet förordnar en av medlemmarna i fullmäktige till ordförande och en till vice ordförande.

Social- och hälsovårdsministeriet skall innan de medlemmar och de suppleanter för dem som företräder arbetsgivarna och arbetstagarna utses inhämta förslag till medlemmar och suppleanter från varje erkänd organisation inom respektive område. Ministeriet skall följa förslagen när de medlemmar som avses i detta moment utses. Om en organisation inte framställer ett lämpligt förslag inom den tid ministeriet har utsatt, skall ministeriet trots det verkställa utnämning.

Vad som i denna lag bestäms om medlemmarna av fullmäktige tillämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

168 §

Behörighetsvillkor för fullmäktigemedlemmarna

En medlem i fullmäktige skall uppfylla följande behörighetsvillkor:

1) den som är omyndig, försatt i konkurs eller som har meddelats näringsförbud får inte vara medlem av fullmäktige,

2) minst hälften av medlemmarna i fullmäktige skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte social- och hälsovårdsministeriet ger pensionskassan rätt att göra undantag från detta, och

3) den som är medlem i fullmäktige skall ha kännedom om sjöfart, försäkringsbranschen eller placeringsverksamhet.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. skall fullmäktiges ordförande eller vice ordförande ha god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet.

169 §

Fullmäktigemedlems avgång eller entledigande

En medlem i fullmäktige kan avgå från sitt uppdrag under fullmäktiges mandattid. En medlem kan också entledigas från sitt uppdrag under mandattiden, om det finns synnerliga skäl för det.

Avgår eller entledigas en medlem under fullmäktiges mandattid skall i hans eller hennes ställe utses en ny medlem för den återstående tiden.

170 §

Fullmäktigemedlemmarnas arvoden

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer fullmäktigemedlemmarnas arvoden, som betalas av pensionskassans medel.

171 §

Fullmäktiges uppgifter

Fullmäktige beslutar om de allmänna principerna för pensionskassans verksamhet och övervakar styrelsens och verkställande direktörens verksamhet. Fullmäktige sammanträder till ordinarie möte minst en gång om kalenderåret, senast inom juni.

172 §

Sammankallande av fullmäktige

Fullmäktige sammankallas av fullmäktiges ordförande eller av styrelsen.

Kallelse till möte skall sändas till varje fullmäktigemedlem och suppleant under av honom eller henne uppgiven adress med ett rekommenderat brev som skall postas minst två veckor före ett ordinarie möte och minst en vecka före ett extra möte.

173 §

Styrelsemedlems rätt att närvara på fullmäktiges möte

Medlemmarna i styrelsen skall ges tillfälle att närvara och yttra sig på fullmäktiges möten.

174 §

Fullmäktiges ordinarie möte

Vid fullmäktiges ordinarie möte

1) framläggs bokslutet, verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen,

2) framläggs frågan om fastställande av bokslutet och verksamhetsberättelsen för föregående år,

3) fattas beslut om de åtgärder som föranleds av det föregående årets förvaltning och bokslut,

4) bestäms styrelsemedlemmarnas och suppleanternas samt revisorernas arvoden,

5) förrättas val av revisorer och revisorssuppleanter, samt

6) behandlas övriga i möteskallelsen nämnda ärenden.

175 §

Fullmäktiges extra möte

Fullmäktige skall hålla extra möte, om Försäkringsinspektionen så förordnar eller pensionskassans styrelse finner det nödvändigt eller minst sex fullmäktigemedlemmar skriftligen yrkar sådant möte för behandling av ett visst uppgivet ärende. Om revisorerna på grund av verkställd revision finner det nödvändigt, skall extra möte sammankallas på yrkande av dem.

Extra möte skall hållas inom en månad efter det att ett yrkande om extra möte kommit fullmäktiges ordförande eller styrelsen till handa.

176 §

Ärenden som skall avgöras vid fullmäktiges möte

Vid fullmäktiges möte får beslut inte fattas i andra ärenden än de som enligt lag skall behandlas vid mötet eller som särskilt har nämnts i kallelsen. Utan hinder av detta kan dock beslut fattas om nytt möte för behandling av ett visst ärende.

Önskar en fullmäktigemedlem få ett ärende behandlat vid ett möte, skall han eller hon meddela det till fullmäktiges ordförande eller styrelsen minst två veckor före den tidpunkt vid vilken möteskallelsen senast skall sändas, och ett på detta sätt anmält ärende skall nämnas i kallelsen. Om möteskallelsen har sänts till fullmäktigemedlemmarna innan ett sådant ärende som avses ovan har anmälts, skall medlemmarna underättas särskilt om detta ärende på det sätt som föreskrivs i 172 § 2 mom.

177 §

Beslut vid fullmäktiges möte

Beslut vid fullmäktiges möte fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden biträder. Omröstning

skall ske med slutna sedlar, om en tredjedel av de närvarande fullmäktigemedlemmarna yrkar på det.

En fullmäktigemedlem får inte rösta i en sak som berör honom eller henne personligen.

178 §

Fullmäktiges mötesprotokoll

Vid fullmäktiges möte skall föras protokoll, vars upprättande ankommer på en av ordföranden utsedd sekreterare. I protokollet skall antecknas vid mötet närvarande fullmäktigemedlemmar, alla förslag och beslut samt företagna omröstningar. Protokollet skall kontrasygnas av sekreteraren samt granskas och undertecknas av ordföranden och minst två medlemmar som utsetts för ändamålet bland de vid mötet närvarande.

179 §

Utnämning av styrelsen och styrelsens sammansättning

Styrelsen för pensionskassan utnämns av social- och hälsovårdsministeriet för fyra kalenderår i sänder, om inte något annat föreskrivs nedan. Styrelsen har fem medlemmar och personliga suppleanter för dem. Av dessa är den medlem som ministeriet utser ordförande och samtidigt representant för staten, och denna medlems suppleant är vice ordförande. Av de övriga medlemmarna företräder två arbetsgivarna och två arbetstagarna. Av arbetstagarnas representanter företräder den ena manskapet och den andra befälet. Den medlem som representerar befälet utses för ett kalenderår i sänder så att däcksbefälet och maskinbefälet turvis är företrädda i styrelsen.

Social- och hälsovårdsministeriet skall innan de medlemmar och de suppleanter för dem som företräder arbetsgivarna och arbetstagarna utses inhämta förslag till medlemmar och suppleanter från varje erkänd organisation inom respektive område. När styrelsen utses skall ministeriet följa förslagen. Om en organisation inte framstäl-

ler ett lämpligt förslag inom den tid ministeriet har utsatt, skall ministeriet trots det verkställa utnämning.

Vad som i denna lag bestäms om medlemmarna av styrelsen tillämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

180 §

Behörighetsvillkor för styrelsemedlemmar

En medlem i styrelsen skall uppfylla följande behörighetsvillkor:

1) den som är omyndig, försatt i konkurs eller som har meddelats näringsförbud får inte vara medlem av styrelsen,

2) minst hälften av medlemmarna i styrelsen skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte social- och hälsovårdsministeriet ger pensionskassan rätt att göra undantag från detta, och

3) styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. skall styrelsens ordförande och vice ordförande ha god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet och i styrelsen skall finnas god sakkunskap om sjöfartsbranschen och placeringsverksamhet.

181 §

Styrelsemedlems avgång och entledigande

En styrelsemedlem kan avgå från sitt uppdrag under styrelsens mandattid. En medlem kan också entledigas från sitt uppdrag under mandattiden, om det finns synnerliga skäl för det.

Avgår eller entledigas en medlem under styrelsens mandattid skall i hans eller hennes ställe utses en ny medlem för den återstående tiden.

182 §

Samman kallande av styrelsen

Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden eller verkställande direktören.

Ordföranden skall sammankalla styrelsen, om minst två av styrelsens medlemmar skriftligen

yrkar detta för behandling av ett visst anmält ärende.

183 §

Styrelsens arbete i sektioner

Styrelsen har rätt att arbeta i sektioner, till vilka det också kan höra anställda vid pensionskassan. Närmare bestämmelser om detta utfärdas genom förordning av statsrådet.

184 §

Styrelsens uppgifter

Styrelsen skall

1) ha hand om pensionskassans förvaltning och sörja för att verksamheten ordnas på behörigt sätt,

2) avgöra pensionsärenden,

3) avge utlåtanden och framställa förslag i ärenden som gäller pensionsskyddet för sjömän och utvecklandet av det,

4) sörja för att tillsynen över pensionskassans bokföring och medelsförvaltning ordnas på behörigt sätt samt att pensionskassan har tillräcklig intern kontroll och tillräckliga riskhanteringssystem med beaktande av verksamhetens art och omfattning,

5) godkänna pensionskassans placeringsplan,

6) besluta om placeringen av pensionskassans medel,

7) utse pensionskassans verkställande direktör och övriga ledande tjänstemän samt besluta om deras avlöning och andra frågor som har samband med dessa anställningar,

8) årligen för pensionskassan upprätta ett bokslut och en verksamhetsberättelse,

9) kära och svara på pensionskassans vägnar,

10) sköta de ärenden som enligt lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden (/2006) hör till styrelsens uppgifter, och

11) sköta de ärenden vid pensionskassan som inte ankommer på fullmäktige.

Styrelsen får överföra de ärenden som nämns i 1 mom. 2, 6, 9 och 11 punkten eller en del av dem att avgöras av en sektion, en styrelsemedlem eller en tjänsteman vid pensionskassan.

Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om hur den interna kontroll och riskhantering som avses i 1 mom. 4 punkten skall ordnas.

185 §

Styrelsens beslutförhet och jäv för styrelsemedlemmar

Styrelsen är beslutför när ordföranden och två andra medlemmar, av vilka den ena skall företräda arbetsgivarna och den andra arbetstagarna, är närvarande och ense om beslutet. I andra fall krävs för beslutförhet att ordföranden och minst tre andra medlemmar är närvarande.

En styrelsemedlem får inte delta i behandlingen av ett ärende som gäller ett avtal mellan medlemmen och pensionskassan. En styrelsemedlem får inte heller delta i behandlingen av ett ärende som gäller avtal mellan pensionskassan och tredje man, om styrelsemedlemmen i ärendet har ett väsentligt intresse som kan stå i strid med pensionskassans intresse. Vad denna paragraf föreskriver om avtal skall på motsvarande sätt tillämpas på andra rättshandlingar samt på rättegångar och annan talan.

186 §

Styrelsens beslutsfattande

Styrelsens beslut om godkännande av placeringsplanen skall fattas med två tredjedels majoritet av de av medlemmarna avgivna rösterna. I övriga ärenden fattar styrelsen beslut med enkel majoritet. Vid lika röstetal, gäller den mening som ordföranden biträder.

Den som särskilt bemyndigats av den erkända befälsorganisation vars representant enligt 179 § 1 mom. inte står i tur som medlem av styrelsen har rätt att vara närvarande vid styrelsens sammanträde och att delta i överläggningarna.

187 §

Verkställande direktör

Pensionskassan har en verkställande direktör som utnämns av styrelsen. Pensionskassan kan för verkställande direktören ha en ställföreträdare som utnämns av styrelsen. Vad som i denna lag bestäms om verkställande direktören tillämpas på motsvarande sätt på verkställande direktörens ställföreträdare.

Verkställande direktören skall ha gott anseende och ha god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning.

Verkställande direktören sköter pensionskassans löpande förvaltning i enlighet med styrelsens anvisningar och föreskrifter. Verkställande direktören skall svara för att pensionskassans bokföring är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett betryggande sätt.

188 §

Delgivning till pensionskassan

Stämning eller annan delgivning anses ha kommit pensionskassan till handa när den i laga ordning har delgetts en styrelsemedlem eller den som har rätt att ensam eller tillsammans med någon annan person teckna pensionskassans firma. Minst den ena av de i denna paragraf avsedda personerna skall vara bosatt i Finland.

189 §

Tecknande av pensionskassans firma

Pensionskassans firma tecknas av

1) styrelsens ordförande tillsammans med en styrelsemedlem eller verkställande direktören,

2) verkställande direktören tillsammans med en styrelsemedlem eller någon som styrelsen har bemyndigat för detta, eller

3) två av styrelsen bemyndigade tjänstemän tillsammans.

Pensionskassan skall utan dröjsmål meddela social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen namn och hemort i fråga om de personer som har rätt att teckna pensionskassans firma. Försäkringsinspektionen utfärdar på begäran intyg om vilka som har rätt att teckna pensionskassans firma.

190 §

Skadeståndsskyldighet

En medlem av styrelsen eller fullmäktige, pensionskassans verkställande direktör och en i 184 § 2 mom. nämnd person som inte hör till styrelsen skall ersätta skada som de i sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat pensionskassan. Detsamma gäller skada som de genom överträdelse av denna lag, social- och hälsovårdsministeriets eller Försäkringsinspektionens föreskrifter eller försäkringsgrunderna har tillfogat personer som hör till eller har hört till pensionskassans verksamhetskrets, en pensionsstagare eller mottagaren av någon annan förmån eller någon annan person. I fråga om jämkning av skadestånd samt fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga gäller 2 och 6 kap. i skadeståndslagen (412/1974).

På skadeståndsansvaret för den som är i arbetstagares ställning skall dock tillämpas vad som bestäms om arbetstagares skadeståndsansvar i 4 kap. i skadeståndslagen och i 12 kap. 1 § 3 mom. i arbetsavtalslagen (55/2001).

14 kap.

Revision av pensionskassan

191 §

Tillämplig lag

I fråga om revision av pensionskassan gäller vad som föreskrivs i detta kapitel och i revisionslagen (936/1994).

Försäkringsinspektionen meddelar vid behov anvisningar om revision av pensionskassan.

192 §

Val av revisorer och revisorerernas behörighet

För revision av pensionskassans bokföring, bokslut och verksamhetsberättelse samt förvaltning skall utses minst två revisorer och för dem revisorssuppleanter, som uppfyller motsvarande behörighetsvillkor. Minst en revisor och en revisorssuppleant skall vara en i revisionslagen avsedd, av Centralhandelskammaren godkänd revisor eller av Centralhandelskammaren godkänd revisionssammanslutning.

En revisor skall utses att såsom övervakningsrevisor sörja för att pensionskassans bokföring och förvaltning övervakas effektivt under räkenskapsperioden. Dessutom skall en revisor eller en revisorssuppleant utses till ställföreträdare för övervakningsrevisorn. Övervakningsrevisorn och dennes ställföreträdare skall vara en sådan revisor som avses i 1 mom.

193 §

En revisors mandattid

De revisorer som avses i 192 § utses för en räkenskapsperiod i sänder.

Revisorns uppdrag upphör vid det ordinarie möte som pensionskassans fullmäktige håller efter räkenskapsperiodens utgång eller om en ny revisor väljs i stället för den revisor som sköter uppdraget.

194 §

Rätt att kräva förordnande av revisor

Försäkringsinspektionen skall på anmälan förordna en behörig revisor för pensionskassan,

1) om en revisor inte har utsetts enligt detta kapitel eller revisionslagen, eller

2) om en revisor inte är behörig enligt denna lag eller revisionslagen eller inte är oberoende på det sätt som avses i revisionslagen.

Anmälan får i de fall som nämns i 1 mom. göras av vem som helst. Pensionskassans styrelse är skyldig att göra anmälan, om inte fullmäktige utan dröjsmål utser en revisor som uppfyller behörighetsvillkoren.

Försäkringsinspektionen skall i ett sådant ärende som avses i 1 mom. och som gäller oberoende begära ett utlåtande av Centralhandelskammarens revisionsnämnd innan ärendet avgörs.

Innan ett i 1 mom. avsett förordnande av revisor meddelas skall pensionskassans styrelse höras. Förordnandet gäller fram till det att för pensionskassan i föreskriven ordning utsetts en revisor i stället för den revisor som Försäkringsinspektionen förordnat.

195 §

Revisorerernas anmälningsskyldighet

Pensionskassans revisorer skall utan dröjsmål underrätta Försäkringsinspektionen om sådana omständigheter och beslut i fråga om pensionskassan som de i sitt uppdrag har fått kännedom om och som kan anses

1) väsentligt strida mot lagstiftningen om den verksamhet som pensionskassan bedriver,

2) äventyra pensionskassans fortsatta verksamhet, eller

3) leda till en anmärkning i revisionsberättelsen eller till ett nekande utlåtande om fastställande av bokslutet och verksamhetsberättelsen.

Pensionskassans revisorer är även skyldiga att till Försäkringsinspektionen anmäla sådana i 1 mom. avsedda omständigheter och beslut som de får kännedom om i sitt uppdrag i en samman-

slutning i vilken pensionskassan har sådant bestämmande inflytande som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997).

En revisor som har handlat i god tro blir inte ansvarig för ekonomisk skada som eventuellt orsakas av åtgärder som avses i denna paragraf.

15 kap.

Pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse

196 §

Tillämpliga lagar

I pensionskassans bokföring och vid upprättandet av bokslut och verksamhetsberättelse samt koncernbokslut iakttas bokföringslagen, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, samt bokföringsförordningen (1339/1997), om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel eller av den förordning av social- och hälsovårdsministeriet som avses i 197 § eller av Försäkringsinspektionens föreskrifter.

Utöver vad som bestäms i detta kapitel iakttas i fråga om pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse i tillämpliga delar även 10 kap. 1 § 5 och 6 mom., 1 a—1 c, 4 och 4 a §, 4 b § 1 mom. 1 och 3 punkten och 2 mom. samt 4 c § i lagen om försäkringsbolag (1062/1979).

På upprättande av pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse tillämpas inte 1 kap. 4 § 1 mom., 2 kap. 4 § 2 mom., 3 kap. 1 §, 2 § 2 mom. samt 6, 9 och 11 §, 4 kap. 1, 3 och 4 §, 5 § 5 mom. och 7 §, 5 kap. 2, 2 a, 13, 16 och 17 §, 7 a kap. 2—5 § samt 8 kap. 6 § i bokföringslagen.

Pensionskassan skall upprätta och i sitt bokslut ta in ett koncernbokslut och då i tillämpliga delar iakttas 10 kap. 1 § 4 mom., 1 c § 1, 2, 4 och 5 mom., 4 och 4 a §, 4 b § 1 mom. 1 och 3 punkten och 2 mom., 4 c §, 11 § 1 mom. 2—4 mening, 3—5 och 8 mom. samt 11 a och 11 b § i lagen om försäkringsbolag.

På upprättande av pensionskassans koncernbokslut och verksamhetsberättelse för en pen-

sionskassa som är moderföretag tillämpas inte 6 kap. 1 och 2 §, 7 § 6 mom., 7 a kap. 2—5 § och 8 kap. 6 § i bokföringslagen.

197 §

Tillämpliga förordningar, föreskrifter och anvisningar

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser som beror på särarten i pensionskassans försäkringsverksamhet

1) om balansräknings- och resultaträknings-scheman samt finansieringsanalysen,

2) om noter till balansräkningen, resultaträkningen och finansieringsanalysen samt om uppgifter som skall ges i verksamhetsberättelsen,

3) om koncernbalansräkningen, koncernresultaträkningen och koncernens finansieringsanalys, och

4) om uppgifter som skall ges i noterna till koncernbalansräkningen, koncernresultaträkningen och koncernens finansieringsanalys samt om balansspecifikationer och specifikationer av noterna.

Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter som beror på försäkringsverksamhetens särart om hur bokslut och verksamhetsberättelse för pensionskassan och dess koncern skall upprättas.

Försäkringsinspektionen kan ge anvisningar och utlåtanden om hur bestämmelserna om bokföring och bokslut samt verksamhetsberättelse i denna lag, den förordning av social- och hälsovårdsministeriet som avses i 1 mom. samt bokföringslagen och bokföringsförordningen skall tillämpas på pensionskassan.

Resultaträkningen och balansräkningen för pensionskassan skall upprättas i större detalj än de scheman som avses i 1 mom., om detta är nödvändigt för att de faktorer som inverkat på räkenskapsperiodens resultatbildning eller balansräkningsposterna skall kunna klargöras eller om det är nödvändigt för att ge en rättvisande och tillräcklig bild av resultatet av pensionskassans verksamhet och av dess ekonomiska ställning.

Om en förordning, en föreskrift, en anvisning, ett tillstånd eller ett utlåtande som avses i denna paragraf är av betydelse med tanke på den allmänna tillämpningen av bokföringslagen eller bokföringsförordningen, skall ministeriet eller Försäkringsinspektionen, innan förordningen, föreskriften, anvisningen, tillståndet eller utlåtandet utfärdas, inhämta bokföringsnämndens yttrande härom.

198 §

Försäkringsinspektionens rätt att bevilja pensionskassan undantag

Försäkringsinspektionen kan av särskilda skäl i enskilda fall bevilja pensionskassan undantag från

- 1) 196 § 4 mom.,
- 2) 10 kap. 1 c § 5 mom. och 11 a § 2 mom. i lagen om försäkringsbolag,
- 3) bestämmelserna i fråga om de scheman och noter som skall användas i resultaträkningen och balansräkningen,
- 4) bestämmelserna om det närmare innehållet i verksamhetsberättelsen,
- 5) bestämmelserna om balansspecifikationerna och specifikationerna till noterna, och
- 6) bestämmelserna om de scheman och noter som skall användas i koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen.

199 §

Överlämnande av bokslutet och verksamhetsberättelsen till revisorerna

Bokslutet och verksamhetsberättelsen skall lämnas till revisorerna minst en månad innan pensionskassans fullmäktige håller möte.

16 kap.

Pensionskassans ansvarsskuld och täckningen av ansvarsskulden

200 §

Bokföring av ansvarsskuld

Pensionskassan skall såsom ansvarsskuld bokföra de medel som behövs för att täcka de framtida utgifterna för ordnandet av pensionskyddet enligt denna lag i den mån sådana inkomster för pensionskassan som inte skall användas för andra ändamål räcker för att täcka de nämnda utgifterna.

201 §

Täckning av ansvarsskulden

Pensionskassan skall täcka den ansvarsskuld som avses i 200 §, den skuld som grundar sig på ansvarsfördelningen enligt 183 § i lagen om pension för arbetstagare, den skuld som grundar sig på ansvarsfördelningen enligt 142 § i lagen om pension för företagare, skulden till staten till följd av 152 § samt de skulder som orsakas av försäkringsavgifterna med iakttagande av bestämmelserna i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden och dessutom med beaktande av 10 kap. 3 § 3 mom. 3 och 7 punkten i lagen om försäkringsbolag.

202 §

Beräkningsgrunder för den försäkringstekniska ansvarsskulden

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning beräkningsgrunder för den försäkringstekniska ansvarsskulden för pensionskassan med beaktande av 152 § 1 mom. och 153—160 § i denna lag samt i 167, 168, 170 och 171 § i lagen om pension för arbetstagare

17 kap.

Placering av pensionskassans medel

203 §

Ordnan­det av placeringsverksamheten

Pensionskassans placeringsverksamhet skall vara oavhängig och pensionskassan skall ha tillräcklig personal för placeringsverksamheten med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Försäkringsinspektionen meddelar vid behov föreskrifter om den oavhängighet som avses i 1 mom. i fråga om placeringsverksamheten samt om anlita­ndet av sådana tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunnigtjänster, hjälptjänster och med dem jämförbara tjänster som kompletterar placeringsverksamheten.

204 §

Placeringsplan

Styrelsen skall för pensionskassan göra upp en plan för placering av dess tillgångar (*placering­plan*). I placeringsplanen skall särskilt beaktas att den försäkringsverksamhet som pensionskassan bedriver är en del av den lagstadgade socialförsäkringen samt de krav som ställs på pensionskassans verksamhet i 207 §. Till placering­planen skall fogas ett utlåtande av pensionskassans försäkringsmatematiker om huruvida placeringsplanen uppfyller de krav som arten av pensionskassans ansvarsskuld ställer på pensionskassans placeringsverksamhet.

Av placeringsplanen skall framgå i vilken omfattning pensionskassan köper tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten, hjälptjänster eller andra med dem jämförbara tjänster.

Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om den placeringsplan som avses i denna paragraf.

205 §

Begränsningar som gäller placeringarna

Pensionskassans tillgångar får inte användas för ändamål som är främmande för dess verksamhet.

Pensionskassan får inte utan tillstånd av Försäkringsinspektionen förvärva bestämmanderätt enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen i en sammanslutning som bedriver annan rörelse än försäkringsrörelse, om inte sammanslutningens verksamhet kan anses ha samband med arbetspensionsförsäkringsrörelse och vara ändamålsenlig för denna eller om det inte är fråga om en bostads- eller fastighetssammanslutning.

Pensionskassan får inte ensam eller tillsammans med sina dottersammanslutningar utan tillstånd av Försäkringsinspektionen inneha mer än tio procent av aktierna, medlemsandelarna eller bolagsandelarna och inte mer än tio procent av det röstetal som samtliga aktier, medlemsandelar eller bolagsandelar medför i ett kreditinstitut eller finansiellt institut som står under offentlig övervakning eller, med undantag av fondbolag, i en sådan i 4 § 1 mom. i kreditinstitutslagen (1607/1993) avsedd holdingsammanslutning som utövar bestämmande inflytande i dem.

Till innehav enligt 2 och 3 mom. hänförs även sådana aktier och det röstetal de medför vilka pensionskassan kan teckna på grundval av en optionsrätt eller ett konvertibelt skuldebrev.

18 kap.

Pensionskassans solvens

Solvens och verksamhetskapital

206 §

Försäkringsteknisk analys

Pensionskassan skall göra en försäkringsteknisk analys av pensionskassans tillstånd minst vartannat år eller oftare, om Försäkringsinspektionen anser det vara motiverat. Om det på basis av analysen konstateras att avgifterna inte tryg-

gar pensionskassans solvens eller att de är alltför höga, skall pensionskassan utan dröjsmål underrätta Försäkringsinspektionen om detta och göra en framställning hos social- och hälsovårdsministeriet om ändring av avgifterna.

207 §

Ordnanande av solvensen

Pensionskassans verksamhetskapital och övriga omständigheter som inverkar på pensionskassans solvens skall ordnas på ett sätt som tryggar de försäkrades förmåner, med beaktande av sannolika växlingar i intäkterna och kostnaderna samt övriga kalkylerbara osäkerhetsfaktorer.

208 §

Beräkning av solvensgräns och verksamhetskapital

Pensionskassans solvensgräns beräknas enligt lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden. Såsom ansvarsskuld används då det sammanlagda beloppet av den försäkringstekniska ansvarsskulden enligt 202 § och den kalkylmässiga del som skall reserveras för fluktuationer i försäkringsriskerna. Den kalkylmässiga del som skall reserveras för fluktuationer i försäkringsriskerna fastställs i den förordning av social- och hälsovårdsministeriet som avses i 202 §.

Med pensionskassans verksamhetskapital avses det belopp med vilket pensionskassans tillgångar skall anses överstiga pensionskassans skulder och andra därmed jämförbara åtaganden med iakttagande i tillämpliga delar av 11 kap. 2 och 5 § i lagen om försäkringsbolag. Som ansvarsskuld som hör till skulderna används den försäkringstekniska ansvarsskulden enligt 1 mom.

209 §

Planer för fastställande av solvensgränsen

Om pensionskassans verksamhetskapital underskrider solvensgränsen enligt 208 §, skall pensionskassan utan dröjsmål för godkännande tillställa Försäkringsinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning.

Om pensionskassans verksamhetskapital är mindre än en tredjedel av solvensgränsen enligt 208 §, skall pensionskassan utan dröjsmål för godkännande tillställa Försäkringsinspektionen en plan för kortfristig finansiering.

210 §

Anvisningar om solvens och verksamhetskapital

Försäkringsinspektionen meddelar vid behov närmare anvisningar om den framställning om ändring av avgifterna och den försäkringstekniska analys som avses i 206 § och om de planer som avses i 209 §.

19 kap.

Tillsynen över pensionskassan

211 §

Tillsynen över pensionskassan och de uppgifter som skall lämnas om verksamheten

Pensionskassan står under Försäkringsinspektionens tillsyn. Pensionskassan skall årligen inom två veckor från det att bokslutet och verksamhetsberättelsen har fastställts till Försäkringsinspektionen lämna en kopia av bokslutet, verksamhetsberättelsen och revisorernas utlåtande samt en berättelse över sin verksamhet och sitt tillstånd. Berättelsen skall tillställas Försäkringsinspektionen på en blankett enligt formulär som inspektionen fastställt.

Pensionskassan skall till Försäkringsinspektionen och social- och hälsovårdsministeriet inom skäligen tid de bestämmer till dessa lämna även andra än i 1 mom. avsedda uppgifter som gäller pensionskassans verksamhet och är nöd-

vändiga för fullgörandet av åligganden enligt denna lag. Försäkringsinspektionen har rätt att även på annat sätt granska pensionskassans verksamhet.

212 §

Försäkringsinspektionens rätt att utfärda förbud, ge en uppmaning eller framställa straffyrkande

Om Försäkringsinspektionen finner att pensionskassan har förfarit i strid med denna lag, kan Försäkringsinspektionen förbjuda verkställigheten av ett felaktigt beslut. Om beslutet redan har verkställts, kan Försäkringsinspektionen ålägga pensionskassan att vidta åtgärder för att få till stånd en rättelse. Försäkringsinspektionen kan förena ett förbud eller en uppmaning med vite. Vitet döms ut av länsstyrelsen i Södra Finlands län. I fråga om vite gäller i övrigt det som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

Har en person som avses i 190 § på det sätt som anges i sagda paragraf orsakat kassan skada, kan Försäkringsinspektionen vidta en sådan åtgärd att allmänna åklagaren förordnas att vid domstol framställa ett av saken påkallat skadestånds- och straffyrkande.

213 §

Sökande av ändring i Försäkringsinspektionens beslut

I ett beslut som Försäkringsinspektionen meddelat med stöd av 212 § kan ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen (78/1999).

Ett beslut som Försäkringsinspektionen meddelat med stöd av 212 § 1 mom. kan verkställas även om besvär har anförts.

214 §

Förbud att överlåta och pantsätta egendom

Vad som föreskrivs om förbud att överlåta och pantsätta egendom i 31 § i lagen om arbets-

pensionsförsäkringsbolag (354/1997) gäller också överlåtelse och pantsättning av pensionskassans egendom.

V AVDELNINGEN

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

20 kap.

Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter

215 §

Tillämpliga bestämmelser

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen) tillämpas på offentligheten i fråga om pensionskassans och Pensionsskyddscentralens handlingar och verksamhet till den del kassan och centralen utövar i 4 § 2 mom. i offentlighetslagen avsedd offentlig makt, om inte något annat bestäms i denna eller i någon annan lag.

Också när det inte är fråga om utövande av offentlig makt enligt 4 § 2 mom. i offentlighetslagen skall pensionskassan och Pensionsskyddscentralen i ärenden som hänför sig till verkställigheten av denna lag tillämpa offentlighetslagen när det gäller

- 1) handlingssekretess,
- 2) tystnadsplikt,
- 3) förbud mot utnyttjande,
- 4) sekretessbelagda handlingar enligt 22—24 § i offentlighetslagen, och
- 5) straffbestämmelser enligt 35 § i offentlighetslagen.

I fråga om utlämnande av uppgifter gäller härvid vad som i 7 kap. i offentlighetslagen bestäms om undantag från och upphörande av sekretess.

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som bestäms i detta kapitel vad som i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs i

1) 197 § om uppgifter om inkomster som ligger till grund för sådana till pension berättigande förmåner som utbetalas för oavlönad tid,

2) 198 § om rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och för verkställighet av lagstadgade uppgifter,

3) 201 § om utlämnande av uppgifter till Pensionskyddscentralen för beräkning av avsättningskoefficienterna för ålderspensionsansvaren,

4) 202 § om avgiftsfrihet,

5) 205 § om utlämnande av uppgifter för utredning av brott och missbruk,

6) 206 § om utlämnande av uppgifter till myndigheter och till registeransvariga som bedriver kreditupplysningsverksamhet,

7) 207 § om utlämnande av uppgifter för arbetstagarnas grupplivförsäkring,

8) 208 § om vidareutlämnande av uppgifter,

9) 209 § om ansvaret för den som vidareutlämnar uppgifter, och

10) 210 § om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning.

Vad som i de nämnda paragraferna i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs om pensionsanstalter gäller också pensionskassan.

Till den del som pensionskassans verksamhet inte gäller verkställande av pensionskyddet tillämpas på pensionskassans verksamhet i tillämpliga delar 165 och 165 a—165 c § i lagen om försäkringskassor (1164/1992).

216 §

Uppgifter om en arbetsgivares ekonomiska ställning

Utöver det som i 24 § 1 mom. 20 punkten i offentlighetslagen bestäms om hemlighållande av uppgifter som gäller näringsidkare, är också sådana handlingar och uppgifter sekretessbelagda som grundar sig på verkställigheten av denna lag och som gäller en arbetsgivares ekonomiska ställning.

217 §

Arbetstagarnas och de pensionssökandes rätt att få uppgifter

Pensionskassan och Pensionskyddscentralen skall på en arbetstagares begäran till honom eller henne lämna de uppgifter som den har om arbetstagarens rätt till pension. I fråga om en parts rätt att få information, rätt att ta del av en handling som gäller parten själv samt rätt att kontrollera sådana uppgifter om sig själv som införts i ett register gäller i övrigt det som bestäms i offentlighetslagen och personuppgiftslagen (523/1999).

Pensionskassan skall genom en pensionsansökningsblankett eller på något annat motsvarande sätt på förhand informera en pensionssökande om var uppgifter om honom eller henne kommer att inhämtas och vart uppgifterna i regel kan lämnas ut.

218 §

Arbetsgivarnas rätt att få uppgifter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har en arbetsgivare rätt att för sin bokföring, sin löneadministration och för att kunna kontrollera företagets arbetspensionsavgifter av pensionskassan få nödvändiga uppgifter om pensioner som beviljats enligt denna lag och andra uppgifter som behövs för ovan nämnda ändamål.

219 §

Arbetsgivarnas skyldighet att lämna uppgifter

Om det för avgörandet av ett anhängigt försäkrings-, pensions- eller rehabiliteringsärende eller av någon annan orsak vid fullgörandet av uppgifter enligt denna lag eller lagen om Pensionskyddscentralen (397/2006) behövs uppgifter om arbetstagarens arbete och arbetsförhållanden eller om andra motsvarande omständigheter, är arbetsgivaren skyldig att lämna dessa uppgifter till pensionskassan, Pensionskyddscent-

tralen och en besvärinstans som avses i denna lag.

När arbetsgivaren ombeds att lämna uppgifter som behövs för behandlingen av arbetstagarens pensions- eller rehabiliteringsärende, får till arbetsgivaren utan arbetstagarens samtycke lämnas endast de sekretessbelagda uppgifter om arbetstagaren som är nödvändiga för att specificera de uppgifter som arbetsgivaren ombeds lämna.

220 §

Pensionstagarens utredning om omständigheter i anslutning till pensionsbeloppet och pensionsrätten

Oberoende av pensionstagarens upplysningskyldighet kan pensionskassan kräva en utredning av pensionstagaren om omständigheter som påverkar pensionsbeloppet och pensionsrätten, om det finns skäl att misstänka att förändringar har skett i dessa omständigheter.

221 §

Pensionskassans rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har pensionskassan rätt att av en arbetsgivare, av en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring, av myndigheter och av andra organ på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av den tillsynsskyldighet som föreskrivs i 162 §.

21 kap.

Kompletterande bestämmelser och ikraftträdande

222 §

Beslut om beloppet av den teoretiska pensionen

Om en arbetstagare har arbetat i två eller flera EU- eller EES-länder och ansöker om folkpension, har han eller hon rätt att på begäran få ett beslut om beloppet av den teoretiska pension som pensionskassan meddelar Folkpensionsanstalten för uträkning av hans eller hennes folkpension.

223 §

Överföring av pensionsrätt till Europeiska gemenskaperna

En arbetstagare har rätt att överföra sin pensionsrätt enligt denna lag till Europeiska gemenskaperna så som bestäms i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem (165/1999).

I fråga om pensionsrätt som överförs till Europeiska gemenskaperna eller som återförs därför tillämpas bestämmelserna i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem till den del den nämnda lagen innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i denna lag.

224 §

Beräkning av tidsperiodernas längd

Vid beräkning av i denna lag avsedda tidsperioders längd och de dagar som avses i 9 § anses i en kalendermånad ingå 30 dagar. Kalendermånadernas längd utjämnas så att den sista dagen i en månad alltid betraktas som den 30 dagen i en kalendermånad.

Tidsperiodens längd och antalet dagar som avses i 9 § omvandlas till månader genom att antalet dagar divideras med trettio. Om det vid omvandlingen till månader av de dagar som avses i 9 § utöver fulla månader återstår minst femton dagar anses de motsvara en månad.

225 §

Handräckning

Pensionskassan har rätt att på eget initiativ eller på begäran av den som saken gäller för utredning av ett ärende som är under behandling låta höra vittnen vid en tingsrätt.

226 §

Jäv

Anställda och styrelsemedlemmar i pensionskassan kan, utan hinder av 28 § 1 mom. 4 och 5 punkten i förvaltningslagen (434/2003), behandla sådana ärenden som gäller verkställigheten av denna lag och som avser en arbetsgivare som ordnat pensionsskydd i pensionskassan eller en arbetstagare som är anställd hos en sådan arbetsgivare.

227 §

Försäkringsmatematiker

För uppgörande av försäkringstekniska beräkningar och utredningar skall pensionskassan ha en försäkringsmatematiker.

I fråga om försäkringsmatematikerns uppgifter och behörighetsvillkor gäller på motsvarande sätt 18 kap. 8 § i lagen om försäkringsbolag.

Pensionskassan skall göra en anmälan till Försäkringsinspektionen när en försäkringsmatematiker har anställts och när denne avgår.

228 §

Förvaring av handlingar

Pensionskassan skall på det sätt som bestäms i arkivlagen (831/1994) förvara de handlingar

som hänför sig till ordnandet av pensionskydd enligt denna lag eller till ett pensionsärende. Om arkivverket inte har förordnat att nämnda handlingar skall förvaras permanent, skall pensionskassan förvara

1) handlingar och uppgifter om en försäkrings giltighet och upphörande, pensionsansökningar, utlåtanden och ställningstaganden av läkare samt andra utlåtanden, undersökningsresultat, utredningar och andra med dem jämförliga handlingar och uppgifter om pensionstagares hälsotillstånd, arbets- och funktionsförmåga och rehabiliteringsmöjligheter samt om betalda och förvägrade förmåner, uppgifter om inkomster som påverkar pension och familjepension samt pensionskassans beslut om pension och begravningsunderstöd, i 100 år,

2) handlingar som gäller överklagande, i 50 år om de inte enligt 1 punkten skall förvaras en längre tid,

3) handlingar som gäller ägarförhållandena i arbetsgivares företagsverksamhet, uppgifter om arbetstagares löner som behövs för att fastställa försäkringsavgiften, uttag av försäkringsavgifter, myndigheters och försäkringsanstalters meddelanden om förbud att betala ut förmåner samt försäkringsanstalternas regressrätt, i 10 år, och

4) övriga handlingar som gäller verksamhet enligt denna lag, i 6 år.

Förvaringstiden för handlingar och uppgifter börjar när en pensionsansökan har kommit in till pensionskassan eller när ärendet på något annat sätt inletts vid pensionskassan.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan föreskrivas om de metoder för lagring av handlingar och uppgifter genom vilka innehållet i handlingarna och uppgifterna bevaras på ett tillförlitligt sätt. Om inte något annat visas skall handlingar och uppgifter som har lagrats på detta sätt anses motsvara originalen.

229 §

Beredskapsplanering

Pensionskassan skall genom deltagande i beredskapsplanering inom försäkringsbranschen

och förberedelser av verksamhet under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder säkerställa att dess uppgifter kan skötas så störningsfritt som möjligt också under undantagsförhållanden.

Om de uppgifter som följer av 1 mom. förutsätter åtgärder som klart avviker från sådan verksamhet som skall anses vara sedvanlig för pensionskassan och som medför väsentliga merkostnader, kan dessa kostnader ersättas ur den försörjningsberedskapsfond som avses i lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen (1390/1992).

Försäkringsinspektionen kan meddela anvisningar om tillämpningen av 1 mom.

230 §

Rådgivning till arbetstagare och arbetsgivare

Pensionskassan har det primära ansvaret för rådgivningen i ärenden som hör till denna lags tillämpningsområde.

231 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

Lag

om införande av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagen om sjömanspensioner (/2006), nedan den nya lagen, träder i kraft den 1 januari 2007. Åtgärder som verkställigheten av den nya lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Genom denna lag upphävs lagen av den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/1956) jämte ändringar, nedan den gamla lagen.

Den nya lagen tillämpas från och med ikraftträdandet på arbete i de anställningsförhållanden som hör till lagens tillämpningsområde.

Den nya lagen tillämpas också på sådan pension enligt den gamla lagen som beviljats före den nya lagens ikraftträdande. Om de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2005 dock har iakttagits vid bestämmandet av en sådan pension, iakttas vad som föreskrivs i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (884/2004).

Den nya lagen tillämpas också på sådan pensionsförsäkringsavgift enligt den gamla lagen

som hänför sig till tiden före den nya lagens ikraftträdande, om inte något annat föreskrivs i 5 § i denna lag.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till en bestämmelse i den gamla lagen eller annars avses en bestämmelse i den gamla lagen, skall den bestämmelse i den nya lagen tillämpas som har trätt i stället för bestämmelsen i den gamla lagen, om inte något annat följer av den nya lagen eller av denna lag.

I fråga om tiden före ikraftträdandet av denna lag avses med inkomster enligt lagen om sjömanspensioner inkomster enligt den gamla lagen.

2 §

När en pension enligt den nya lagen bestäms enligt 66—70 §, bestäms pension som intjänats före den 1 januari 2005 på det sätt som föreskrivs i 1—3 punkten i detta moment , i fråga om

1 punkten med tillämpning av 16 § och 20 § 1 mom. 1—5 mening i den gamla lagen, i den lydelse de hade i den lag som gällde före den 1 januari 2005, samt 7 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995), som följer:

1) de pensioner som bestäms särskilt för varje anställningsförhållande sammanräknas; maximalbeloppet av en pension som intjänats före den 1 januari 2005 är dock 50 procent av arbetstagarens genomsnittliga månadslön beräknad på grundval av de sammanlagda lönerna för arbetstagarens anställningsförhållanden under de tio sista sjötjänståren; vid beräkandet av de tio sista sjötjänståren beaktas 2004 och de kalenderår som föregår detta år, dock så att högst fyra kalenderår beaktas i fråga om den tid som föregår 1996 och så att sådana sjötjänstår för vilka arbetstagaren har betalats deltidspension inte beaktas; den genomsnittliga månadslönen bestäms dock på basis av de kalenderår och de inkomster på grundval av vilka den skulle ha bestämts om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004, eller om den ovan nämnda genomsnittliga månadslönen är väsentligt lägre eller högre än den lön som arbetstagaren har fått för sjömansarbete under en så lång tid att den högre eller lägre lönen kan anses stabiliserad, beaktas såsom genomsnittlig månadslön den genomsnittliga arbetsinkomst som arbetstagaren skulle ha haft om någon förändring inte hade inträffat,

2) en pension som räknats ut enligt 1 punkten omräknas med en koefficient som fås genom att talet 1,6, som utvisar den tillväxtprocent för pensionen som anges i 66 § 1 mom. 1 punkten i den nya lagen, divideras med talet 2,

3) den intjänade pensionen bestäms enligt 22 a § i den gamla lagen, i den lydelse paragrafen hade i den lag som gällde före den 1 januari 2005.

När en pension enligt den nya lagen bestäms med stöd av 66—70 §, bestäms det beviljade sammanlagda beloppet av en pension som intjänats enligt den nya lagen, en pension som intjänats enligt 16 § i den gamla lagen för åren 2005 och 2006 och en pension som anges ovan i

1 mom. vilken intjänats för tiden före den 1 januari 2005, på det sätt som föreskrivs i 1, 2 eller 3 punkten i detta moment, så att den bestämmelse i 1, 2 eller 3 punkten tillämpas som ger det största pensionsbeloppet, som följer:

1) beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av pension som intjänats för 2005 och 2006 läggs till den pension som räknats ut enligt 1 mom. 1 punkten; beloppet av den ålderspension eller invalidpension som räknats ut på detta sätt kan dock överskrida det maximalbelopp som anges ovan i 1 mom. 1 punkten endast till den del pensionen enligt den nya lagen och pensionen enligt den gamla lagen för 2005 och 2006 har intjänats efter utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren har uppnått 63 års ålder eller den sänkta pensionsålder som anges i 8 § 2 mom. i den nya lagen eller i 14 § 2 mom. i den gamla lagen i den lydelse moment hade vid den nya lagens ikraftträdande,

2) beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av en pension som intjänats för 2005 och 2006 läggs till den pension som har räknats ut enligt 1 mom. 2 punkten,

3) beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av en pension som intjänats för 2005 och 2006 läggs till den pension som har räknats ut enligt 1 mom. 3 punkten.

När en pension enligt den nya lagen bestäms enligt 72—76 § bestäms pension som intjänats före den 1 januari 2005 på det sätt som föreskrivs i 1 eller 2 punkten, i fråga om 1 punkten med tillämpning av 17 § och 20 § 1 mom. 1—5 mening i den gamla lagen, sådana de lydte före den 1 januari 2005, samt 7 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995), som följer:

1) den intjänade pensionen bestäms på det sätt som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten,

2) den intjänade pensionen bestäms enligt 17 § i den gamla lagen, i den lydelse paragrafen hade den 31 december 2004, till den del den till pension berättigande tiden hänför sig till 1991—2004; beloppet av en pension som intjänats före den 1 januari 1991 utgör för varje till pension berättigande betalningsmånad 1/8 procent av den lön som utgör grund för pensionen.

När en pension enligt den nya lagen bestäms med stöd av 72—76 § bestäms det sammanlagda beviljade beloppet av en pension som intjänats enligt den nya lagen, en pension som intjänats enligt 17 § i den gamla lagen för 2005 och 2006 och en pension som anges ovan i 3 mom. vilken intjänats för tiden före den 1 januari 2005 på det sätt som föreskrivs i 1 eller 2 punkten i detta moment, så att den bestämmelse i 1 eller 2 punkten tillämpas som ger det största pensionsbeloppet, som följer:

1) beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av pension som intjänats för 2005 och 2006 läggs till den pension som räknats ut enligt 3 mom. 1 punkten; det belopp som beviljas i ålderspension eller invalidpension och som räknats ut på detta sätt kan dock vara högst lika stort som det maximibelopp som avses ovan i 1 mom. 1 punkten,

2) beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av en pension som intjänats för 2005 och 2006 läggs till den pension som har räknats ut enligt 3 mom. 2 punkten.

Om det sammanlagda beloppet av en ålders- eller invalidpension som uträknats enligt 2 mom. 1 punkten eller 4 mom. 1 punkten, en pension som intjänats för sådan oavlönad tid som avses i 11 b § i den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade vid den nya lagens ikraftträdande, en pension som intjänats för sådan oavlönad tid som avses i 80 § i den nya lagen och enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) överstiger det maximibelopp som avses i 1 mom. 1 punkten, avdras från beloppet av en pension som intjänats enligt den gamla lagen före den 1 januari 2005, en pension som intjänats på grundval av sådana arbetsinkomster som avses i 11 a § i den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade vid den nya lagens ikraftträdande eller en pension som intjänats på grundval av sådana arbetsinkomster som avses i 78 § i den nya lagen, det belopp som överstiger det nämnda maximibeloppet. När pensionernas sammanlagda belopp räknas ut beaktas dock inte en i 2 mom. 1 punkten angiven pension som intjänats på grundval av arbetsin-

komster som avses i 11 a § i den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade vid den nya lagens ikraftträdande eller en pension som intjänats på grundval av arbetsinkomster som avses i 78 § i den nya lagen, om den intjänats efter utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren har nått 63 års ålder eller den sänkta pensionsålder som anges i 8 § 2 mom. i den nya lagen eller i 14 § 2 mom. i den gamla lagen i den lydelse moment hade vid den nya lagens ikraftträdande.

3 §

Vad som i 37 och 108 § i den nya lagen bestäms om arrangemanget med sista pensionsanstalt tillämpas inte när den som ansöker om pension får eller på basis av en ansökan som anhängiggjorts före den 1 januari 2004 har rätt att få en pension som grundar sig på ett eget arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet eller egen företagarkerksamhet eller en pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), avträdelsetersättning enligt lagen om avträdelsetersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) eller avträdelsetöd enligt lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (1293/1994), och han eller hon ansöker om ny pension eller förlängning av pension som beviljats tidigare. De nämnda bestämmelserna tillämpas inte heller när pension som beviljats på basis av en före den 1 januari 2004 anhängiggjord ansökan och som senare avbrutits börjar betalas ut på nytt. Om en förmånsåtagare vid sin död fick en sådan pension på vilken bestämmelserna i första meningen i denna paragraf inte har tillämpats, tillämpas dessa bestämmelser inte heller på en familjepension som beviljas efter honom eller henne.

4 §

Det pensionsutdrag som avses i 81 § i den nya lagen sänds första gången till arbetstagaren senast 2008. Arbetstagaren har dock rätt att på begäran få uppgift om sina registrerade arbetsinkomster redan 2007.

Den tid av fem år som avses i 81 § 2 och 3 mom. i den nya lagen tillämpas 2013 och efter det.

Det pensionsutdrag för arbetstagare som sänds ut 2008 innehåller uppgifter om de i 81 § 1 mom. 1—3 punkten i den nya lagen avsedda arbetsinkomsterna och förmånerna under de tio kalenderår som föregår utsändandet av pensionsutdraget. År 2009 innehåller pensionsutdraget motsvarande uppgifter för de nio, 2010 för de åtta, 2011 för de sju och 2012 för de sex år som föregår utsändandet av pensionsutdraget. I pensionsutdraget lämnas de uppgifter som avses i 81 § 1 mom. 2 och 3 punkten i den nya lagen dock inte för år som föregått 2005.

Om de av arbetstagaren ostridigt påvisade arbetsinkomsterna enligt 81 § 4 mom. i den nya lagen har intjänats före 2005, bestäms pensionen för dessa inkomster i enlighet med den gamla lagen i den lydelse den hade under intjäningsåret. Pensionen bestäms på samma sätt också i fråga om sådana av arbetstagaren ostridigt påvisade arbetsinkomster som har intjänats före 2006, om invalid-, arbetslöshets- eller familjepension för arbetstagaren skall bestämmas i enlighet med 20 § 2 mom. i denna lag.

5 §

Den preskriptionstid på fem år som avses i 81 § 3 och 4 mom., 122 §, 123 § 4 mom. och i 148 och 150 § i den nya lagen tillämpas från och med ingången av 2013. Åren 2007 och 2008 är den nämnda preskriptionstiden tio år, 2009 nio år, 2010 åtta år, 2011 sju år och 2012 sex år. När preskriptionstiderna räknas ut beaktas också tiden före den nya lagens ikraftträdande.

6 §

Engångsförhöjningen av invalidpensionen läggs till första gången den 1 januari 2010. Förhöjningen läggs också till sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före den 1 januari 2006. Förhöjningen läggs i så fall till enligt den förhöjningsprocentsats som motsvarar arbetstagarens ålder vid ingången av 2010, förutsatt att minst fem kalenderår då har förflutit sedan invalidpension började.

När pensionsfallet i fråga om invalidpension har inträffat före den 1 januari 2006 läggs engångsförhöjningen till pension som samordnats enligt 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961) i den lydelse de hade före den 1 januari 2005. Om familjepension bestäms enligt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande, läggs engångsförhöjningen till familjepension som samordnats enligt 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare i den lydelse de hade före den 1 januari 2005.

7 §

Ålderspensioner som börjar 2010 eller därefter omräknas med en i 88 § i den nya lagen avsedd livslängdskoefficient. Livslängdskoefficienten fastställs första gången för 2009.

8 §

På ansökningar om undanröjande av beslut som blir anhängiga den 1 januari 2007 eller därefter tillämpas 137 § i den nya lagen.

9 §

Om pensionsfallet inträffar under åren 2006—2009, beaktas som arbetsinkomst för 2004 när inkomsten för återstående tid bestäms den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för återstående tid skulle ha beräknats om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004, och arbetsinkomsterna för 2005 beaktas så som bestäms i 82—84 § i den nya lagen. Härvid används som granskningstid på motsvarande sätt det antal år som skall beaktas som grund för inkomsten för återstående tid. Om pensionsfallet inträffar 2010, beaktas arbetsinkomsterna för 2005 så som bestäms i 69, 75 och 82—84 § samt 86 § 1 och 2 mom. i den nya lagen, och granskningstiden fastställs på motsvarande sätt på basis av åren 2005—2010. Vid bestämmandet av den inkomstförutsättning som avses i 25 § 1 mom. 2 punkten eller 25 § 2 mom. i den nya lagen beaktas arbetsinkomsterna under de fem kalenderår som föregått ansökan om rehabilitering.

I stället för de två sista kalenderåren av granskningstiden enligt 156 § 1 mom. i den nya

lagen är granskningstiden året 2005 om pensionsfallet för invalidpensionen inträffar 2006.

Det i 156 § 2 mom. i den nya lagen avsedda gränslöppet tillämpas på invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar 2007 eller därefter.

10 §

Pensionslönen i ett anställningsförhållande som upphört före 2005 eller som har avslutats enligt 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (884/2004) kan på ansökan av arbetstagaren justeras enligt prövning enligt 16 d § i den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade före den 1 januari 2005, och pensionslönen i ett anställningsförhållande som upphört före 1996 enligt 8 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995). Justeringen av pensionslönen förutsätter att arbetstagarens ansökan om justering enligt prövning av pensionslönen inkommer till pensionskassan senast den 31 december 2011.

11 §

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får delinvalidpension som börjat före den 1 januari 1982 och fortgått utan avbrott att arbetstagaren har rätt till full invalidpension och förändringen kan bedömas fortgå minst ett år, ändras delinvalidpensionen till full invalidpension från ingången av månaden efter förändringen.

12 §

En invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat 2005 eller tidigare och som har beviljats med tillämpning av den definition på arbetsförmåga som anges i 15 § 1 mom. i den gamla lagen i dess lydelse före den 1 januari 2005 justeras med anledning av en förändring av arbetsförmågan så att delinvalidpension blir full invalidpension eller full invalidpension blir delinvalidpension, eller dras in med anledning av att pensionstagaren har återfått arbetsförmågan med tillämpning av 15 § 1 mom. och 23 §

1 mom. i den gamla i den lydelse de hade den 31 december 2004.

13 §

Ett barn som får familjepension efter en förmånslåtare som har avlidit före den 1 juli 1990 har rätt att få familjepension så länge som arbetsförmågan fortgår utan avbrott, om barnet på grund av sjukdom, lyte eller skada är oförmöget att utföra arbete som med beaktande av barnets ålder, yrkesskicklighet och övriga omständigheter bör anses vara lämpligt för barnet och trygga det en skälig utkomst, och om arbetsförmågan har inträtt innan barnet fyllde 18 år. Fortsatt utbetalning av familjepension efter det att barnet fyllt 18 år förutsätter särskild ansökan.

Den rätt till tillägg för föräldralösa barn som en familjepensionstagare som får nämnda tillägg har bestäms enligt den gamla lagen i den lydelse den hade före den nya lagens ikraftträdande också när beloppet av familjepensionen skall justeras efter det att den nya lagen har trätt i kraft.

14 §

Rätt till efterlevandepension har en efterlevande make som är född den 1 juli 1955 eller tidigare, så som bestäms i 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (102/1990).

15 §

En efterlevandepension som indragits på grund av att den efterlevande maken ingått ett nytt äktenskap börjar på ansökan av den efterlevande maken betalas ut på nytt enligt 28 a § 1 mom. i den gamla lagen i den lydelse momentet hade före den nya lagens ikraftträdande, om den efterlevande makens nya äktenskap upplöses innan den nya lagen har trätt i kraft och ansökan om ny utbetalning inkommer till pensionskassan inom sex månader från det att den nya lagen har trätt i kraft.

16 §

Det villkor beträffande inkomster för återstående tid som utgör en förutsättning för yrkesin-

riktad rehabilitering uppfylls när den återstående tiden har beaktats i arbetstagarens pension i enlighet med 12 a och 12 b § i den gamla lagen i den lydelse de hade före den 1 januari 2005.

17 §

Om en arbetstagare har arbetat i Finland före den 1 januari 2005, räknas det särskilda tillägg till den teoretiska pensionen som avses i 66 § 3 mom. eller 72 § 3 mom. i den nya lagen ut på basis av lönen i det anställningsförhållande på grundval av vilket återstående tid borde beaktas vid bestämmandet av pension som beviljas före den 1 januari 2005 med stöd av den gamla lagen i den lydelse den hade före den 1 januari 2005.

18 §

På en pension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar före den 1 januari 2007 tillämpas 8 § 6 mom. i lagen om pension för arbetstagare i den lydelse moment hade före den 1 januari 2007 också efter det att den nya lagen har trätt i kraft.

En ersättning enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) som grundar sig på en skada som uppkommit under krigen 1939—1945 dras inte av från pension enligt den gamla lagen eller pension enligt den nya lagen.

19 §

Om en arbetstagare får pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare, avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006), intjänas i pension enligt 68 § i den nya lagen 1,6 procent per år eller enligt 74 § i den nya lagen 1,5 procent per år för arbete som utförs under den tid pensionen, ersättningen eller stödet betalas.

Grundbeloppet av generationsväxlingspension, avträdelseersättning och avträdelsestöd enligt 1 mom. beaktas

1) som pension som medför att pensionstagaren inte har rätt till deltidspension,

2) vid bestämmandet av efterlevandepension som pension som den efterlevande maken får på basis av förvärvsarbete,

3) som pension som avses i 97 § 2 mom. i den nya lagen, och

4) som pension som avses i 80 § 5 mom. i den nya lagen.

20 §

En pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före 2005 bestäms enligt den gamla lagen i dess lydelse före 2005, om inte något annat följer av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (884/2004).

På sådan invalid-, arbetslöshets- och familjepension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat 2005, eller sådan ålderspension i fråga om vilken arbetstagaren har uppnått den i 14 § 1 eller 2 mom. i den gamla lagen angivna pensionsåldern före 2005, tillämpas den gamla lagen i den lydelse den hade den 31 december 2004. Om arbetstagaren dock har fyllt 63 år innan arbetsförmågan börjat, beviljas ålderspension motsvarande det intjänade beloppet i stället för invalidpension. Om arbetstagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som anges i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004), beräknas och beviljas pensionen, i stället för såsom invalidpension, i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då arbetstagaren uppnått 63 års ålder.

Om pensionsfallet i fråga om familjepension inträffar efter 2005, men familjepensionen bestäms på basis av sådan pension för förmånslåtare som samordnats enligt den gamla lagen i den lydelse den hade före den 1 januari 2005, samordnas också familjepensionen i enlighet med de ovan nämnda lagarna. Vid uträkningen av samordningsgränsen avdras i detta fall dock varken grundbeloppet av barnpension eller grundbeloppet av efterlevandepension enligt familjepensionslagen (38/1969).

21 §

På deltidspension för en arbetstagare som är född före 1947 och på ålderspension som bevil-

jas efter deltidspensionen tillämpas bestämmelserna i 14 §, det inledande stycket i 14 b § 1 mom. samt 14 c § 2 mom. i den gamla lagen i den lydelse de hade den 31 december 2004, samt 16 § 4 mom. och 17 § 7 mom. i den gamla lagen sådana de lydte den 31 december 2002. En sådan arbetstagare har rätt till förtida ålderspension enligt bestämmelserna i den gamla lagen i den lydelse de hade den 31 december 2004.

En arbetstagare som avses i 1 mom. har rätt till oreducerad ålderspension vid fyllda 63 år. Fortsätter arbetstagaren dock i deltidarbete efter att ha fyllt 65 år, omvandlas deltidspensionen vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnått 65 års ålder till en lika stor ålderspension. Utan hinder av bestämmelserna i 66 § 1 mom. 3 punkten och 72 § 1 mom. 3 punkten i den nya lagen tillväxer pensionen med 2 procent av arbetsinkomsterna per år från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 65 år, och med 1,6 procent per år under tiden mellan ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 65 år och utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år. Börjar ålderspensionen för deltidarbetet senare än från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren uppnått 68 års ålder, höjs den uppskjutna pensionsdelen på det sätt som föreskrivs i 11 § 4 mom. i den nya lagen. Vad som bestäms i denna paragraf tillämpas också när ny pension beviljas efter en sådan deltidspension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före den 1 januari 2005.

22 §

En långtidsarbetslös arbetstagare som är född före 1950 har rätt till arbetslöshetspension på det sätt som bestäms i den gamla lagen i den lydelse den hade vid den nya lagens ikraftträdande och i ikraftträdandebestämmelserna i lagarna om ändring av den gamla lagen. Till övriga delar tillämpas på arbetslöshetspension och dem som får sådan pension 15 e §, 16 § 2 mom. 1 punkten och 16 § 4 mom., 17 § 2 mom. 1 punkten och 17 §

4 mom. i den gamla lagen i den lydelse de hade vid den nya lagens ikraftträdande samt 17 b § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Utän hinder av vad som föreskrivs i 1 mom. bestäms en arbetstagares rätt till pension för återstående tid på samma sätt som den skulle bestämmas om pensionsfallet i fråga om arbetslöshetspensionen inträffade den 31 december 2006. Vid beräkningen av den lön som ligger till grund för pensionen för återstående tid beaktas då inkomsterna fram till den 31 december 2006.

23 §

Om en arbetstagare inte har något anställningsförhållande som lyder under den nya lagen eller lagen om pension för arbetstagare under 2007 eller därefter, ligger ansvaret för den arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid på pensionskassan eller den pensionsanstalt som ansvarar för verkställigheten av lagen om pension för arbetstagare där den återstående tiden eller arbetstagarens motsvarande inkomst med stöd av 22 § 1 mom. räknas in i den pension som bestäms på basis av arbetstagarens anställningsförhållande.

Har arbetstagaren under 2007 eller därefter arbetsinkomster enligt den nya lagen eller lagen om pension för arbetstagare som uppgår till sammanlagt minst 20 000 euro, svarar pensionskassan och pensionsanstalterna som ansvarar för verkställigheten av lagen om pension för arbetstagare gemensamt för kostnaderna för en arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid eller motsvarande inkomst, på det sätt som bestäms i 159 § i den nya lagen. Pensionskassan och de pensionsanstalter som ansvarar för verkställigheten av lagen om pension för arbetstagare svarar gemensamt också för kostnaderna för en sådan arbetslöshetspension som inte innefattar rätt till återstående tid eller motsvarande inkomst.

Om arbetstagarens arbetsinkomster enligt den nya lagen eller lagen om pension för arbetstagare under 2007 eller därefter sammanlagt uppgår till mindre än 20 000 euro, ligger ansvaret för kostnaderna för en arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid eller motsva-

rande inkomst på pensionskassan eller den pensionsanstalt som ansvarar för verkställigheten av lagen om pension för arbetstagare där den återstående tiden eller motsvarande inkomst med stöd av 22 § 2 mom. räknas in i den pension som bestäms på basis av det försäkrade anställningsförhållandet.

De belopp som anges ovan i 2 och 3 mom. motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

24 §

En arbetstagare som är född före 1950 har enligt bestämmelserna i den gamla lagen i den lydelse de hade den 1 januari 2005 rätt att få förtida ålderspension tills han eller hon fyller 62 år.

25 §

Om en invalidpension eller en arbetslöshetspension har beviljats med tillämpning av bestämmelserna i den gamla lag som gällde före den 1 januari 2005, intjänas ny pension efter den nya lagens ikraftträdande på basis av inkomster som erhålls under en tid med pension, utan hinder av vad som bestäms i 20 § 1 och 2 mom. i denna lag, i enlighet med 66—70 § eller 72—76 § i den nya lagen, och den pension som intjänats på detta sätt beviljas när invalidpensionen eller arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension vid 65 år ålder.

26 §

Utan hinder av vad som bestäms i 20 § 2 mom. i denna lag intjänas ny pension efter den nya lagens ikraftträdande på basis av inkomster som erhålls under en tid med ålderspension i enlighet med 66—70 § eller 72—76 § i den nya lagen, och den pension som intjänats på detta sätt beviljas enligt 13 § 3 mom. i den nya lagen, även om arbetstagaren före den 1 januari 2005 har uppnått den pensionsålder som anges i 14 § 1 eller 2 mom. i den gamla lagen i den lydelse de hade före den 1 januari 2005.

27 §

Utan hinder av vad som bestäms i 65 § i den nya lagen har en arbetstagare som är född före 1950 rätt till invalidpension eller arbetslöshetspension som fastställs enligt 66—70 § i den nya lagen, under förutsättning att pensionskassan enligt 108 § i den nya lagen är behörig att handlägga ansökan om pensionen och arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet skulle ha rätt till återstående tid enligt 12 a—12 c § i den gamla lagen i den lydelse de hade före den 1 januari 2005.

Utan hinder av vad som bestäms i 65 § i den nya lagen skall ålderspension som beviljas i enlighet med 15 e § 11 mom. i den gamla lagen i den lydelse momentet hade vid den nya lagens ikraftträdande fastställas enligt 66 och 68—70 § i den nya lagen, under förutsättning att pensionskassan enligt 108 § i den nya lagen är behörig att handlägga ansökan om pensionen och arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet skulle ha rätt till återstående tid enligt 12 a—12 c § i den gamla lagen i den lydelse de hade före den 1 januari 2005 om pensionen i stället för i form av ålderspension skulle beviljas i form av arbetslöshetspension.

28 §

Den nya lagen tillämpas också på pensionskassans fullmäktige och pensionskassans styrelse som avses i 166 § i den nya lagen och som utnämnts före den nya lagens ikraftträdande. När fullmäktiges och styrelsens mandattider räknas ut beaktas också tid som förflutit före den nya lagens ikraftträdande.

29 §

Utan hinder av vad som bestäms i 63 § i den nya lagen har en efterlevande make som avses i 63 § 1 mom. i den nya lagen eller ett dödsbo som avses i 3 mom. i samma paragraf rätt till begravningsunderstöd också om förmånslåtarens vid sin död fick ålderspension enligt 14 § eller invalidpension enligt 15 § i den gamla lagen i dess lydelse före den 1 januari 2005 eller ålderspension eller invalidpension som fastställts enligt 16 § i den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade

före den nya lagens ikraftträdande och de övriga villkoren för beviljande av begravningsunderstöd som anges i 63 § i den nya lagen uppfylls.

30 §

En arbetstagare, vars anställningsförhållande enligt den gamla lagen har upphört före den 1 januari 1967 utan att arbetstagaren eller hans eller hennes anhöriga har fått pension och som inte har återgått till ett anställningsförhållande enligt den gamla lagen inom tre år från den dag då anställningsförhållandet upphörde, har inte rätt till pension enligt den gamla lagen för tiden före det nämnda anställningsförhållandets upphörande. Arbetstagaren ges i så fall ett fribrev motsvarande de pensionsförsäkringsavgifter han eller hon erlagt, på vilket tillämpas vad som föreskrivs om fribrev i 17 § i den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade den 31 december 1966.

Om en sådan över tre år fortlöpande frånvaro från sjömanstjänst enligt den gamla lagen som avses i 1 mom. huvudsakligen har berott på att arbetstagaren deltagit i nödvändig yrkesutbildning eller fortbildning eller på sjukdom, lyte eller kroppsskada som arbetstagaren har ådragit sig under tiden i sjömanstjänst, beaktas på ansökan också sjömanstjänst före frånvaron som till pension berättigande tid.

31 §

En arbetstagare som enligt 18 och 19 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) och enligt 20 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i den nämnda lagen (886/2004) har rätt att gå i ålderspension innan han eller hon har

fyllt 62 år, har rätt att få ålderspension både enligt den gamla och den nya lagen innan han eller hon fyllt 62 år. Närmare bestämmelser om omräkning av pensionen så att den motsvarar en lägre ålder än 62 år utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

32 §

Utän hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionsmyndighetscentralen för uträkning av en pension som avses i 4 § 4 mom. och 20—22 § rätt att få de uppgifter som är nödvändiga för fastställande av pensionsgrundande rätt till återstående tid enligt 12 a § i den gamla lagen och för uträkning av arbetspensionstillägg enligt 16 e § i den gamla lagen.

Den som beviljar eller betalar ut förmåner enligt 1 mom. skall på det sätt som Pensionsmyndighetscentralen bestämmer lämna uppgifterna till centralen för varje kalenderår före utgången av maj det följande året eller före en annan med centralen överenskommen tidpunkt.

33 §

Vid beräkning av den sänkta pensionsålder som avses i 8 § 2 mom. i den nya lagen bestäms den tid som skall beaktas i fråga om tid före den 1 januari 1991 enligt 11 § i den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade den 31 december 1990, samt i fråga om åren 1991—2006 enligt 14 § 6 mom. i den gamla lagen i den lydelse momentet hade vid den nya lagens ikraftträdande.

34 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 19 maj 2006 om pension för arbetstagare (395/2006) 120 § 1 mom., 175 § 3 mom., 179 § 1 mom. 1 och 9 punkten samt 3 mom. och 181 § som följer:

120 §

Betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa

Om en arbetstagare tillfälligt har fått pension som utbetalats av Folkpensionsanstalten enligt 45 § i folkpensionslagen eller ovan nämnda pension och bostadsbidrag enligt 1 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) för samma tid för vilken arbetstagaren med anledning av ändringssökande beviljas pension enligt denna lag retroaktivt, skall pensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten på dess yrkande till den del pensionen motsvarar beloppet av den förmån som Folkpensionsanstalten betalat till ett för stort belopp för samma tid.

175 §

Pensionsanstalternas ansvar för invalidpensionen

Till den ovan i 1 mom. avsedda pensionen räknas också en i 153 § 2 och 3 mom. i lagen om sjömanspensioner avsedd pensionsdel som erhålls med stöd av nämnda lag.

179 §

Pensionsanstalternas ansvar för förmåner som skall bekostas gemensamt

Pensionsanstalterna, inklusive Sjömanspensionskassan, svarar gemensamt för följande

kostnader till den del dessa inte bekostas av någon annan:

1) andra än de i 174 och 175 § avsedda ålderspensionerna och invalidpensionerna, med undantag för belopp enligt 154 och 156 § i lagen om sjömanspensioner,

9) i 159 § 1 mom. 1—7 punkten i lagen om sjömanspensioner avsedda andelar i kostnaderna för pensionskyddet enligt nämnda lag.

Pensionsanstalternas andel av de i 1 mom. 1 punkten avsedda kostnaderna för ålderspensionerna, med undantag för kostnaderna för ålderspensioner som betalats som engångsbelopp i samband med invalidpension, samt de kostnader som avses i 8 punkten bestäms i förhållande till de medel som är avsedda för utgifter som bekostas gemensamt. Pensionsanstalternas andel av de i 1 mom. 1 punkten avsedda kostnaderna för invalidpensionerna, kostnaderna för ålderspensioner som betalats som engångsbelopp i samband med invalidpension samt kostnaderna enligt 1 mom. 2—5 punkten bestäms i förhållande till de i pensionsanstalten försäkrade arbetsinkomsterna. Pensionsanstalternas andel av de kostnader som avses i 1 mom. 6 och 7 punkten bestäms så som föreskrivs närmare i de beräkningsgrunder som anges i 4 mom. Pensionsanstaltens andel av kostnader motsvarande de kostnader som avses i 1 mom. 9 punkten, bestäms på samma sätt som de i 1 mom. avsedda kostnaderna som skall bekostas gemensamt. Vid bestämmandet av en pensionsanstalts andel av nämnda kostnader beaktas även överföringsavgiften enligt lagen om överföringsavgift då statens ämbetsverk, inrättningar och affärsverk ombildas till aktiebolag (1341/1992).

181 §

Ansvaret till följd av en pensionsanstalts konkurs

Om pension, rehabiliteringsförmån, förhöjning till följd av indexförhöjning enligt 98 § eller registrerad tilläggsförmån som avses i 32 § 5 mom. i lagen om införande av denna lag helt eller delvis inte längre är tryggad på grund av en pensionsanstalts eller Sjömanspensionskassans konkurs, svarar pensionsanstalterna, inklusive Sjömanspensionskassan, gemensamt för dessa i förhållande till de i respektive pensionsanstalt eller i Sjömanspensionskassan försäkrade arbetsinkomsterna. Med pension enligt lagen om sjömanspensioner avses då i enlighet med 153 § 2 mom. i lagen om sjömanspensioner den del av

pensionen enligt lagen om sjömanspensioner som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare. Närmare bestämmelser om pensionsanstalternas och Sjömanspensionskassans ansvar utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Pensionsanstalterna, inklusive Sjömanspensionskassan, svarar härvid gemensamt även för det utjämningsbelopp som avses i 14 § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och 79 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor upp till ett minimibelopp som bestäms enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda beräkningsgrunderna.

_____

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

_____

Helsingfors den 12 december 2006

_____